

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVA 2050

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

luonnos 14.3.2022

Satakuntaliitto

Sarja A:xxx

ISBN xx

ISSN xx

Julkaisun kuvat

Antti Partanen, sivu 7 (Harjavallan Suurteollisuuspuisto)

Esa Hankonen, sivu 25 (Selkämeren kansallispuisto)

Vastavalo, sivu 20 (Leineperin ruukkikylä, Ulvila)

Esa Hankonen, sivu 27 (Jäneskeidas, Siikainen)

Anssi Riihiaho, sivu 28 (Ouraluoto, Merikarvia)

Antti Partanen, sivu 32 (Rauman Satama)

Antti Partanen, sivu 35 (Kauppakeskus BePOP, Pori)

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Viranomaisneuvottelu 17.2.2022

Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmä 1.3.2022

Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta 1.3.2022

Maakuntahallitus 14.3.2022 / MH § xx

Kuulutukset: xx.xx.2022

Nähtävillä: xx.xx.-xx.xx.2022

Palautteiden käsittely

Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmä xx.xx.2022

Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta xx.xx.2022

Maakuntahallitus xx.xx.2022 / MH § xx

Hyväksyminen

Maakuntahallitus xx.xx.2022 / MH § xxx

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	3
Johdanto.....	4
1 Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua	5
1.1 Maakuntakaavan tarkoitus.....	5
1.2 Maakuntakaava osana maankäyttö- ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää.....	5
1.3 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset	6
1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain alueiden käytön suunnittelun tavoitteet ja maakuntakaavoituksen sisältövaatimukset.....	6
2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelun lähtökohdat	8
2.1 Valtakunnalliset lähtökohdat	8
2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	8
2.1.2 Valtakunnalliset strategiat ja suunnitelmat	9
2.2 Maakunnalliset lähtökohdat.....	15
2.2.1 Satakunta-strategia	15
2.2.2 Satakunnan maakuntakaavoitus	16
2.2.3 Muut maakunnalliset ja alueelliset strategiat ja ohjelmat.....	16
3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 sisältö	21
3.1 Suunnittelualue	21
3.2 Käsiteltävät teemat	22
3.3 Pohjakartta ja mittakaava.....	22
4 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet	24
4.1 Yleiset tavoitteet	24
4.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	24
4.3 Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset	24
4.4 Kuntien ja sidosryhmien tavoitteet	24
5 Tietopohja	24
6 Satakunnan maakuntakaavan 2050 selvitykset	25
7 Kaavan vaikutusalue.....	27
8 Selvitettävät vaikutukset ja vaikutusten arviointimenetelmät	28
9 Osalliset	29
10 Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat.....	30
10.1 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen.....	30
10.2 Tiedottaminen	30
10.3 Palaute.....	31
11 Viranomaisyhteistyö.....	32
12 Kaavoituksen kulku, päätöksenteko ja mahdollisuudet vaikuttaa.....	33
12.1 Satakunnan maakuntakaavan 2050 prosessin vaiheet ja aikataulu	33
12.2 Päätöksenteko	35
13 Yhteystiedot	36
Lähteet.....	37

Johdanto

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kartalla esitetty yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. Maakuntakaavalla yhteensovitetaan valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueidenkäyttökysymykset. Maakuntakaavan ratkaisu antaa kestävän alueidenkäytöllisen pohjan maakunnan kehittämislle sekä kuntien ja muiden viranomaisten alueiden käyttöä koskevalle suunnittelulle. Maakunnan liiton tehtävänä on huolehtia maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä.

Satakunnassa on voimassa kaikki maankäyttömuodot käsittävä Satakunnan maakuntakaava (YM 2011/KHO 2013), maakunnallisesti merkittäviä tuulivoimatuotannon alueita käsittelevä Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 (YM 2014/KHO 2016) ja turvetuotantoa, aurinkoenergian tuotantoa, terminaalitoimintojen alueita, kaupan teemaa sekä kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita käsittelevä Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 (MV 2019).

Yhteiskunnan nopea kehitys ja muuttuva alue- ja yhdyskuntarakenne sekä ilmasto- ja ympäristökysymysten huomioiminen korostavat yhteensovittavan maakuntakaavan suunnittelutarvetta. Satakuntastrategian ja maakunnan kehittämisen alueidenkäytöllisten edellytysten huomioimiseksi Satakunnan maakuntakaavojen uudistaminen on tarpeen. Maakuntakaavojen uudistamisen ja päivittämisen tarvetta perustelevat myös kansainväliset, valtakunnalliset ja muut maakunnalliset strategiat, ohjelmat ja suunnitelmat sekä lainsäädännön muutokset. Valtioneuvosto on myös tehnyt päätöksen uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuoden 2017 lopulla.

Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti 20.12.2021 käynnistää Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatimisen. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaavat, joiden kaavamerkintöjä ja määräyksiä tarkastellaan uudistuneiden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, uusimpien selvitysten, suunnitelmien ja inventointitietojen nojalla. Kaavan tarkemmat tavoitteet määritellään kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisesti kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Tarkoituksena on, että voimaan tullessaan Satakunnan maakuntakaava 2050 kumoaa Satakunnan aiemmat kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 aloitusvaiheessa laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), joka on maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukainen virallinen asiakirja. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa määritellään kaavan valmistelussa ja kaavan vaikutusten arvioinnissa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja toteuttamistavat.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoituksena on antaa Satakunnan kunnille, asukkaille ja yhdistyksille, viranomaisille ja sidosryhmille sekä muille kaavoituksesta kiinnostuneille tietoa Satakunnan maakuntakaavan 2050 prosessin lähtökohdista, alustavista tavoitteista, osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä vaikutusten arvioimisesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään ja täydennetään koko kaavaprosessin ajan.

Satakunnan maakuntakaavaa 2050 laaditaan voimassa oleva maankäyttö- ja rakennuslain nojalla. Satakuntaliiton alueiden käytön toimialla seurataan tiiviisti vuonna 2018 käynnistynyttä maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta. Uudella kaavoitus- ja rakentamislain on tarkoitus korvata voimassa oleva maankäyttö- ja rakennuslaki. Kaavoitus- ja rakentamislain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024.

1 Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaisesti maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja maakuntaohjelma. Maakuntakaava toteuttaa maakuntasuunnitelmassa osoitettua maakunnan tavoiteltua kehitystä ja luo maankäytölliset edellytykset maakuntaohjelman mukaisille toimenpiteille. Maakuntakaava on myös osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista Suomen alueiden käytön suunnittelujärjestelmää.

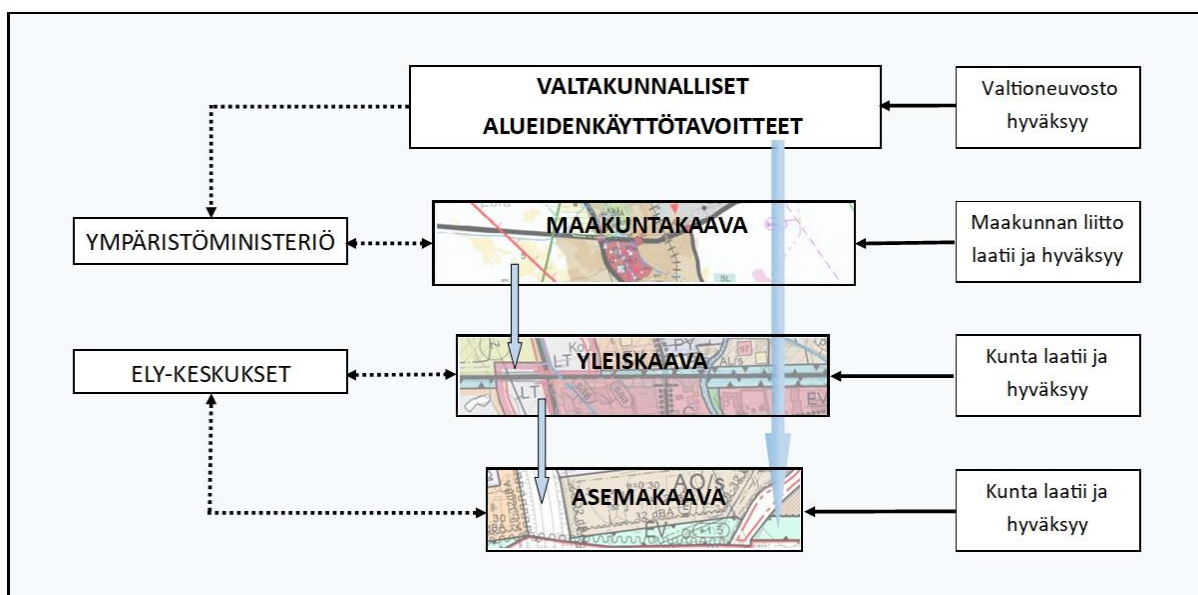
1.1 Maakuntakaavan tarkoitus

Maakuntakaavalla konkretisoidaan maakunnan kehittämisstrategiat alueiden käytön kehittämisperiaateiksi ja aluevarauksiksi. Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kartalla esitetty yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. Maakuntakaavan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. Maakuntakaavaan liittyy myös selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Maakuntakaavan tulee edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista ja sovittaa tavoitteet yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia esitetään ainoastaan siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen.

1.2 Maakuntakaava osana maankäyttö- ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on maankäyttö- ja rakennuslain 24§:n mukaan huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Maakuntakaavoituksen avulla valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet konkretisoidaan maakunnallisiksi ja seudullisiksi ratkaisuiksi, jotka ohjaavat vuorostaan kuntakaavoitusta.

Kuva 1 Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä

Maakuntakaavan laatimisesta vastaa maakuntaliitto ja maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntakaavan. Maakuntakaavan laatiminen edellyttää monen eri tahon yhteistyötä. Maakuntakaavan laadinnassa tavoitteena on prosessi, johon alueidenkäytön suunnittelijoiden lisäksi alueviranomaiset, muiden alojen asiantuntijat sekä elinkeinoelämän, asukkaiden, maanomistajien ja kansalaisjärjestöjen edustajat tuovat oman panoksensa ja näkemyksensä.

Maakuntakaava on ohjeena yleis- ja asemakaavoitukselle. Yleiskaavoituksessa määritellään kunnan yhdyskuntarakenne ja maankäyttö asumisen, työpaikkojen, virkistyksen ja liikenteen tarpeisiin. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa. Asemakaavassa käsitellään alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä. Kunnat vastaavat yleis- ja asemakaavoista ja niiden hyväksymisestä. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleis- eikä asemakaavan alueella muutoin kuin näitä kaavoja muutettaessa.

1.3 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaava sekä ryhdyttäessä muihin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain alueiden käytön suunnittelun tavoitteet ja maakuntakaavoituksen sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhus-
ten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- 2) yhdyskuntarakenteen ja alueidenkäytön taloudellisuutta;
2 a) riittävän asuntotuotannon edellytyksiä;
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- 7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- 8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- 9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä;
- 10) palvelujen saatavuutta; sekä
- 11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

Maakuntakaavan sisältövaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä. Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan sovittava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Luonnonsuojelulain 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -pää-

ten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Lisäksi maakuntakaavassa on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyys;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajille tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Maankäyttö- ja rakennuslain 71 b §:ssä on määritelty vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta- ja yleiskaavalle. Lain kohdan mukaan osoitettaessa maakunta- tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta- ja yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

- 1) suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;
- 2) alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä
- 3) suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 71 b §:n mukaan maakuntakaavassa tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja. Vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus on osoitettava maakuntakaavassa osoitettujen keskustatoimintojen alueiden ulkopuolella riittävällä tarkkuudella.

2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelun lähtökohdat

2.1 Valtakunnalliset lähtökohdat

Valtakunnalliset suunnittelutarpeet ja tavoitteet määritellään ensisijaisesti valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, joista valtioneuvosto päättää. Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on erityis- asema muihin valtakunnallisiin tavoitteisiin nähden maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten oikeusvaikutusten takia. Muita valtakunnallisia suunnittelutarpeita ja tavoitteita on määritelty monissa valtioneuvoston hyväksymissä tavoite- ja periaateohjelmissa samoin kuin valtion sektorihallinnon omaa toimialaansa koskeissa pitkän aikavälin suunnitelmissa ja strategioissa.

2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edistävät kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa sekä turvaavat valtakunnallisten alueidenkäyttöratkaisujen tarkoituksenmukaista toteuttamista. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 23 §:n mukaisesti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelusta huolehtii ympäristöministeriö yhteistyössä niiden muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen ja muiden viranomaisten ja tahojen kanssa, joita asia koskee.

Valtioneuvosto päätti tavoitteiden uudistamisesta 14.12.2017. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen.

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY2009)

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Museovirasto 2009 -inventointi on valtioneuvoston 22.12.2009 tekemällä päätöksellä otettu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoitamaksi rakennettua kulttuuriympäristöä koskevaksi inventoinniksi. Inventointi korvaa Museoviraston vuonna 1993 julkaiseman inventoinnin (Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, Museoviraston rakennushistorian osasto, julkaisu 16/1993).

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Ympäristöministeriö toteutti vuosina 2010–2015 valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin. Inventointia täydennettiin julkisissa kuulemisissa ja lausuntokierrosten yhteydessä saatujen palautteiden pohjalta vuosina 2016–2021. Satakunnan alueella valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi valmistui Satakuntaliiton EAKR-rahoitteisen Katson maalaismaisemaa -hankkeen puitteissa vuosina 2012–2013. Hankkeessa inventoitiin samalla myös maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja pohdittiin maisema-alueiden äänimaisemallisia tekijöitä.

Ympäristöministeriön vuoden 1995 luetteloa korvaava esitys valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista on hyväksytty valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Päivitetyssä luettelossa valtakunnallisesti arvokkaita maisemia on nyt 186, joista Satakunnan alueelle on osoitettu yhteensä kuusi aluetta. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden uusi luettelo (VAMA 2021) muodostaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevassa valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun valtakunnallisen inventoinnin, joka on otettava huomioon maakuntakaavoissa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK)

Museovirasto määrittelee hankkeessa Suomen manneralueella merkittävimmät arkeologiset kohteet. Arviointi ja valinnat tehdään muinaisjäännösrekisterin tietojen pohjalta. Tavoitteena on maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittama valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita koskeva inventointi. Tavoitteena on kooste, joka antaa mahdollisimman hyvän kokonaiskuvan. Inventoinnin valmistuttua vuonna 2023 kohteet tulee huomioida yhtenä alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana.

2.1.2 Valtakunnalliset strategiat ja suunnitelmat

Ilmasto- ja energiapolitiikkaa koskevat suunnitelmat

Suomen ilmasto- ja energiapolitiikkaa ohjaavat kansainvälisten ilmastopöytäkirjojen lisäksi Euroopan unionin ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet.

Suomen ensimmäisessä, vuonna 2015 säädetyssä ilmastolaissa (609/2015) säädetään suunnitelmista, joiden avulla Suomen kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään ja ilmastomuutoksen sopeudutaan. Lisäksi laissa veloitetaan valtion viranomaiset seuraamaan ja raportoimaan päästökehityksestä. Voimassa olevan lain mukainen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmä muodostuu seuraavista osista: 1) pitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma; 2) keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma, joka perustuu 1 kohdassa tarkoitetun suunnitelman arvioihin ja tavoitteisiin ja 3) ilmastomuutoksen kansallinen sopeutumis suunnitelma.

Luonnos hallituksen esitykseksi uudeksi ilmastolaiksi oli lausuntokierroksella syksyllä 2021 ja valmis hallituksen esitys on määrä antaa eduskunnalle alkuvuonna 2022. Lausuntoluonnoksen mukaan ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmä täydentyy maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmalla.

Kansallinen ilmasto- ja energiastrategia (EIS)

Suomen kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa linjataan konkreettisia energia- ja ilmastopoliittisia toimenpiteitä ja asetetaan päästöjen vähentämistavoitteita sekä uusiutuvan energian edistämistavoitteita ja energiankäytön tehostamistavoitteita, joilla Suomi saavuttaa hallitusohjelmassa ja EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Strategialla vauhditetaan Suomen toimia ilmastomuutoksen torjumiseksi ja Pariisiin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtioneuvosto valmistelee työ- ja elinkeinoministeriön johdolla Sanna Marinin hallitusohjelman mukaista ilmasto- ja energiastrategiaa. Strategia valmistellaan koordinoitusti keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman kanssa, jota ympäristöministeriö koordinoi ja jossa määritellään EU:n päästökauppajärjestelmän ulkopuolisen ns. taakanjakosektorin uudet politiikkatoimet. Strategia kattaa kaikki kasvihuonekaasupäästölähteet (päästökauppasektori, taakanjakosektori, maankäyttösektori) ja nielut (maankäyttösektori).

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU)

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma perustuu vuonna 2015 voimaan tulleeseen ilmastolaikiin. Suunnitelma laaditaan kerran vaalikaudessa ja se sisältää toimenpideohjelman taakanjakosektorin päästöjen vähentämiseksi. Suunnitelma päivitetään siten, että se vastaa vuoden 2030 kiristyvään EU-velvoitteeseen

sekä hallituksen tavoitteeseen hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä. Järjestyksessään toinen ilmastosuunnitelma oli laajalla lausuntokierroksella vuoden 2022 alussa.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma täsmentää ja täydentää energia- ja ilmastostrategiaa. Suunnitelman toimeenpanoa seurataan eduskunnalle vuosittain annettavassa ilmastovuosikertomuksessa, joka perustuu ilmastolakiin. Ilmastolain mukainen suunnittelujärjestelmä toimii nykyisin rinnakkain energia- ja ilmastostrategian laatimisprosessin kanssa.

Kansallinen ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelma

Ilmastomuutokseen sopeutumisella tarkoitetaan sekä politiikka- että käytännön toimia, joilla eri toimijat vähentävät, varautuvat ja sopeutuvat ilmastomuutoksen erilaisiin vaikutuksiin ja niihin liittyviin riskeihin. Sopeutumisen tavoitteena on esimerkiksi vähentää ihmisiin kohdistuvaa vaaraa tai sen vaikutuksista mahdollisesti aiheutuvia taloudellisia vahinkoja. Toisaalta tavoitteena on hyödyntää mahdollisuuksia, joita sopeutumisella voidaan saada elinkeinoille ja liiketoiminnalle.

Kansallisella tasolla ilmastomuutokseen sopeutumistyön koordinaatiosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Vuonna 2014 maa- ja metsätalousministeriön koordinoimana laadittiin vuoteen 2022 ulottuva kansallinen ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelma. Sopeutumistoimista raportoidaan eduskunnalle vähintään kerran vaalikaudessa osana ilmastovuosikertomusta, jossa seurataan yleistä päästökehitystä ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tavoitteiden toteutumista. Lisäksi se sisältää kartoituksen politiikkatoimista ja arvion sopeutumissuunnitelman toimeenpanotilanteesta.

Valtakunnallinen aluerakenteen kehityskuva (vireillä oleva hanke)

Ympäristöministeriö on käynnistänyt valmistelun, jonka tavoitteena on vuodesta 2023 lähtien jatkuva alueidenkäytön kehityskuvatyö. Kehityskuva jakautuu kolmeen osaan. Tilannekuva tuo esiin ajantasaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen tilan. Tulevaisuuskuva tunnistaa muutostekijöitä ja arvioi tulevaisuuden kehityskulkuja. Kolmas osa on kehittämiskuva, joka määrittelee suuntaa alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitykselle sekä siihen tarvittavia toimia. Suunnitelman mukaan tilannekuva päivitetään vuosittain ja tulevaisuuskuva sekä kehittämiskuva neljän vuoden välein, hallituskausiin sidotulla rytmillä.

Alueidenkäytön kehityskuvaan liittyvästä työstä vastaavat ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, jotka ovat vastanneet aiemminkin valtakunnallisesta kehityskuvatyöstä ja alue- ja yhdyskuntarakenteen seurannasta. Ajantasainen valtakunnallinen kehityskuva tarjoaa maakuntien ja kuntien pitkän aikavälin suunnittelun taustaksi valtakunnallisen kokonais kuvan alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi. Lisäksi kehityskuvatyöhön sisältyy hallinnonalojen ja alueiden välinen yhteistyö, jossa huomioidaan myös aluekehittäminen ja liikennejärjestelmätyö. Yhteistyön toteuttamiseksi luodaan sidosryhmille yhteinen foorumi.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12)

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 on liikenne- ja viestintäministeriön laatima strateginen suunnitelma liikennejärjestelmän kehittämisestä. Suunnitelma on laadittu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 15 b §:n mukaisesti.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma sisältää kuvauksen liikennejärjestelmän nykytilanteesta ja toimintaympäristön muutoksista, vision liikennejärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050, suunnitelmalle asetetut tavoitteet ja niitä tarkentavat strategiset linjaukset sekä valtion ja kuntien toimenpiteitä sisältävän ohjelman tavoitteisiin pääsemiseksi.

Liikenne 12 suunnitelmaa on tarkoitus päivittää neljän vuoden välein. Seuraava valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on tarkoitus saada eduskunnan päätettäväksi keväällä 2025.

Suomen merialuesuunnitelma 2030

Merialuesuunnitelma on meriympäristön hyvää tilaa vaaliva, sinisen talouden toimintojen strateginen kehittämisasiakirja, jota havainnollistetaan kartalla. Suunnitelman merkinnöillä kuvataan merialueiden arvoja ja nykyisten ja mahdollisten uusien toimintojen tulevaisuuden potentiaaleja ja niiden vaihtoehtoista sijoittumista koko Suomen merialueilla. Merialuesuunnittelulla edistetään merialueen eri käyttömuotojen kestävä kehitystä ja kasvua, luonnonvarojen kestävä käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista.

Suomen kahdeksan rannikkomaakuntaa laativat yhdessä kolme merialuesuunnitelmaa, jotka yhdessä muodostavat Suomen merialuesuunnitelman 2030. Satakuntaliitto ja Varsinais-Suomen liitto laativat yhteistyössä merialuesuunnitelman Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan alueelle. Suunnitelmat on laadittu laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Merialuesuunnitteluyhteistyötä ohjaa koordinaatioryhmä, johon kuuluvat rannikon maakuntien liittojen ja ympäristöministeriön edustajat. Yhteistyötä koordinoi Varsinais-Suomen liitto.

Strateginen merialuesuunnitelma tarjoaa tietoa tarkempien alueellisten suunnitelmien, kuten maakunta-kaavojen, aluekehitystyön sekä lupaprosessien taustaksi. Tietoja voivat hyödyntää myös eri toimialat. Merialuesuunnitelma ei kuulu alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään, eikä sillä ole oikeusvaikutuksia. Suunnitelma päivitetään vähintään kymmenen vuoden välein.

Meren- ja vesienhoitosuunnitelmat

Valtioneuvosto teki 16.12.2021 päätökset merenhoitosuunnitelmasta sekä seitsemästä alueellisesta vesienhoitosuunnitelmasta vuosille 2022–2027. Niissä esitetään toimet, joiden avulla pyritään saavuttamaan meren ja vesien hyvä tila.

Vesienhoidon suunnittelua ohjaavat Suomessa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006). Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pohja- ja pintavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä.

Suomen päivitetty merenhoitosuunnitelma

Merenhoitosuunnitelman tavoitteena on Suomen meriympäristön hyvä tila. Merenhoitosuunnitelmassa on kolme osaa, jotka päivitetään joka kuudes vuosi. Merenhoitosuunnitelma koskee Suomen aluevesiä ja talousvyöhykettä. Ensimmäisen osan päivitys valmistui vuonna 2018. Suunnitelman toisen osan eli seurantaohjelman päivitys valmistui vuonna 2020 ja kolmannen osan eli toimenpideohjelman päivitys valmistui vuonna 2021. Merenhoidon suunnittelussa sovelletaan ekosysteemilähestymistapaa.

Merenhoitosuunnitelman ensimmäinen osa sisältää arvion meriympäristön tilasta ja hyvän tilan määritelmät sekä ympäristötavoitteet ja niihin liittyvät indikaattorit. Suunnitelman toinen osa, seurantaohjelma, tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan arvioida meriympäristön vallitsevaa tilaa ja meriympäristöön kohdistuvia ihmisperäisiä paineita. Se kokoaa yhteen jo olemassa olevia seurantoja. Päivitetty ohjelma sisältää joitain uusia seurantakohteita. Suunnitelman kolmas osa, toimenpideohjelma, koostuu jo olemassa olevista nykytoimenpiteistä ja merenhoidon uusista toimenpiteistä. Nykytoimenpiteisiin kuuluu muun muassa kansallista lainsäädäntöä sekä meren tilan parantamiseen tähtäviä ohjelmia ja strategioita. Nykytoimenpiteisiin lukeutuvat myös vesienhoitosuunnitelmat, joilla vähennetään maalta peräisin olevaa kuormitusta.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2022–2027

Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan toimenpiteiden vaikutuksia. Merenhoidon, tulvariskien hallin-

nan ja luonnonsuojelun tavoitteet otetaan suunnittelussa huomioon. Suunnittelu tehdään vesienhoito-alueittain.

Valtioneuvoston vuonna 2021 hyväksymä Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalue kattaa hallinnollisesti koko tai lähes koko Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Pirkanmaan, Satakunnan, Varsinais-Suomen ja Kanta-Hämeen alueista ja lisäksi alueita Keski-Suomen länsiosista. Suunnittelua varten vesienhoitoalueen pintavedet on jaettu toimenpideohjelma-alueisiin ja osa-alueisiin, joiden luonnonolosuhteet ja ihmistoiminnot poikkeavat toisistaan. Vesienhoitoalueen pohjavedet käsitellään ELY-keskuksittain. Alueen selvästi suurin joki on Kokemäenjoki. Vesienhoitoalueen suurimmat järvet ovat Näsijärvi, Säskylän Pyhäjärvi, Lappajärvi ja Längelmävesi. Saaristomeren, Selkämeren ja Merenkurkun rannikkovedet ovat osa läntistä vesienhoitoaluetta. Vesienhoitoalueeseen kuuluu myös useita pohjavesi-alueita.

Vesienhoitosuunnitelmaa tarkentavat toimenpideohjelmat on tehty ELY-keskuksittain siten, että Satakuntaa koskeva osuus sisältyy Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmaan vuosille 2022–2027.

Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027

Maa- ja metsätalousministeriö on hyväksynyt 16.12.2021 tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2022–2027. Suunnitelmien avulla pyritään tehostamaan tulvariskien ehkäisyä, tulvien ennustamista, niistä varoittamista sekä pelastustoimien suunnittelua. Suunnitelmissa ehdotetaan noin 450 käytännön toimenpiteitä, joita ovat mm. tulvavesien pidättäminen, vesistön säännöstelyn kehittäminen sekä penkereiden rakentaminen. Ilmastonmuutos otettiin entistä paremmin huomioon päivitettyissä hallintasuunnitelmissa. Tulvariskien hallintasuunnitelmien valmistelusta ovat vastanneet alueelliset ELY-keskukset ja tulvaryhmät. Merkittävät tulvariskialueet arvioidaan seuraavan kerran 2024 ja suunnitelmat päivitetään seuraavan kerran viimeistään vuonna 2027. Tulvariskien hallinnan ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Tulvariskien hallinnan vaiheet on määritelty tulvariskilaissa (620/2010).

Satakunnassa on nimetty merkittäviksi tulvariskialueiksi Kokemäenjoen vesistöalueella Huittisten ja Porin tulvariskialueet. Porin ja Huittisten tulvariskialueiden asioita on käsitellyt Kokemäenjoen vesistöalueen tulvaryhmä. Kokemäenjoen vesistön tulvariskien hallinnan keskeisimpiä toimenpiteitä ovat tulvasuojelun osalta Porin tulvasuojeluhankkeen loppuun saattaminen sekä Säpilän oikaisu-uomahankkeen rakentamisvaiheen aloittaminen lupa- ja rahoitustilanteen salliessa. Erittäin tärkeitä toimenpiteitä ovat myös vesistöalueen säännöstelyyn liittyvä varautumisyhteistyö sekä tarvittavat säännöstelylupien ajantasaisistamiset.

Kulttuuriympäristöstrategia 2014–2020

Valtioneuvoston 20.3.2014 tekemän periaatepäätöksen mukainen Kulttuuriympäristöstrategia 2014–2020 kiteyttää kulttuuriympäristöä koskevat tavoitteet kolmeen näkökulmaan: merkittävä voimavara, kestävä kehitys ja hyvä hallinto. Strategiset valinnat muodostavat viisi tavoitteisiin perustuvaa kokonaisuutta: kulttuuriympäristö on voimavara, kulttuuriympäristölainsäädäntö ja sen soveltaminen on laadukasta, kulttuuriympäristön merkitys ja arvo tunnustetaan, yhteistyöstä voimaa, kulttuuriympäristötieto on riittävää ja laadukasta. Strategiset valinnat sisältävät yhteensä 20 toimenpidettä.

Kansallinen maailmanperintöstrategia 2015–2025

Unescon yleissopimus maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta (SopS 19/1987) on hyväksytty 1972, jonka tavoitteena on eri kansakuntien ainutlaatuisen perinnön arvostuksen lisääminen ja sitä koskevan tiedon levittäminen. Suomi ratifioi maailmanperintösopimuksen vuonna 1987. Jäsenmaita maailmanperintösopimus velvoittaa huolehtimaan alueellaan sijaitsevan kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämisestä, suojelemisesta, säilyttämisestä, esittelemisestä sekä tuleville sukupolville välittämisestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman kansallisen maailmanperintöstrategian valtioneuvosto hyväksyi huhtikuussa 2015. Maailmanperintöstrategialla linjataan Suomen maailmanperintöpolitiikkaa ja Unescon

maailmanperintösopimuksen toteutusta Suomessa. Dokumentissa on määritelty viisi strategista päälinjausta, joihin on liitetty yhteensä 14 tavoitetta toimenpide-ehdotuksineen. Strategian toteutuksen tulisi nojata kolmeen tukipilariin, jotka ovat maailmanperintökohteet universaaleine arvoineen ja niiden vaalimisessa keskeiset toimijaverkostot sekä uutta luova toiminta. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä laati vuonna 2016 kansalliselle maailmanperintöstrategialle erillisen toimeenpanosuunnitelman, jossa strategian toimenpide-ehdotuksille määriteltiin konkreettiset toteutustavat, vastuutahot, aikataulut, kustannusvaikutukset ja toteutuksen seuranta.

Suomen seitsemästä maailmanperintökohteesta kaksi sijaitsee Satakunnan alueella, molemmat Raumalla. Pohjoismaisesta puukaupunkirakentamisen poikkeuksellisenä esimerkkinä Vanha Rauma nimettiin maailmanperintöluetteloon vuonna 1991 ja Sammallahdenmäen pronssikautinen hautaröykkiöalue merkittiin maailmanperintöluetteloon vuonna 1999 Suomen ensimmäisenä arkeologisenä kohteena.

Kulttuuriperintöstrategia (laatiminen vireillä)

Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla Suomelle valmistellaan sen ensimmäinen kulttuuriperintöstrategia vuosina 2021–2022. Tavoitteena on laatia valtioneuvoston periaatepäätös vuoteen 2030 ulottuvaksi kulttuuriperintöstrategiaksi, jossa kulttuuriperintö on voimavara tulevaisuuden kestäville ratkaisuille yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla. Strategian tavoitteena on kulttuuriperinnön suojelu, vaaliminen ja kestävän käytön vahvistaminen.

Strategian laadinnan tueksi on tehty taustaselvitys, jonka avainteemoja ovat kestävä tulevaisuus, kulttuuriperinnön monimuotoisuus ja kestävä käyttö sekä yhdenvertaisuus. Selvityksessä todetaan, että kansalliselle kulttuuriperintöstrategiatyölle suuntaa antaa muun muassa Euroopan neuvoston puiteyleissopimus kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (Faron sopimus 2005), jonka eduskunta hyväksyi vuonna 2017. Faron sopimus määrittelee kulttuuriperintöä yhteisenä ja arvokkaana voimavarana, korostaa sen monimuotoisuutta ja merkitystä kestävä taloudellisen kehityksen resurssina painottaen kulttuuriperintöyhteisöjä. Esiselvityksen mukaan strategiatyön lähtökohtiin kuuluu myös Euroopan unionin ministerineuvoston vuonna 2017 hyväksymä eurooppalainen kulttuuriperintöstrategia (Strategia21), jossa tarkastellaan kulttuuriperintöä osallistumisen ja hyvän hallinnon edistäminen, kestävä alueellinen ja taloudellisen kehityksen sekä tiedon ja kasvatuksen näkökulmasta.

Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma

Valtioneuvosto on julkaissut uuden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman vuosille 2022–2035. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ympäristöministeriön johdolla laadittu strategia-asiakirjassa on määritelty rakennettua ympäristöä ja erityisesti sen suunnittelua koskevat toimintalinjaukset. Kohti kestävä arkkitehtuuria -ohjelma on jaettu viiteen temaattiseen lukuun. Kutakin ohjelman perustana olevaa teemaa – ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuus, yhdenvertaisuus ja osallisuus, talous ja kansainvälisyys, merkitys ja identiteetti sekä koulutus ja tutkimus – on tarkasteltu poikkialaisesti.

Ohjelmassa on tarkasteltu kestävä arkkitehtuurin käsitettä ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyys näkökulmasta, joita yhdistävänä teemakokonaisuutena on korostettu koulutuksen, tutkimuksen ja kasvatuksen merkitys kestävä elinympäristön toteutumisen osalta. Ohjelmassa tuodaan keskusteluun arkkitehtonisen kestävyys käsite, jota laajennetaan koskemaan paitsi olemassa olevia rakennuksia ja muita kulttuuriperinnön osa-alueita myös rakennusten, tilojen sekä alueiden ja maisemien suunnittelua. Ohjelman keskeinen viesti on, että hyvän rakennetun ympäristön muodostumiseen tarvitaan monialaista yhteistyötä, osaamista ja keskustelua.

Biodiversiteettistrategia

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä. Jäsenmaat ovat sitoutuneet 17 avaintavoitteeseen, jotta tavoite saavutetaan. Kolme tavoitteista liittyy luonnonsuojelualueverkostoon. Neljätoista muuta tavoitetta liittyvät elinympäristöjen tilan parantamiseen suojelualueilla ja niiden ulkopuolella. Suomessa

tärkeä periaate tavoitteiden saavuttamisessa on vapaaehtoisuus. Helmi- ja METSO-ohjelma tukevat osaltaan tavoitteiden saavuttamista.

Komissio edellyttää, että jäsenmaat antavat kaksi sitoumusta avaintavoitteisiin liittyen. Suomen kansallisten sitoumusten valmistelua varten on asetettu hanke, jonka työryhmä valmistelee ehdotukset sitoumuksiksi vuoden 2022 aikana. Laajapohjainen ohjausryhmä seuraa hankkeen etenemistä ja käsittelee työryhmän työhön liittyviä keskeisimpiä kysymyksiä. Työryhmä ja ohjausryhmä aloittavat työnsä helmikuussa 2022.

Suomessa valmistellaan parhaillaan myös uutta kansallista biodiversiteettistrategiaa sekä siihen liittyvää toimintaohjelmaa vuoteen 2030. Strategiassa huomioidaan kansallisten tavoitteiden lisäksi YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteet sekä EU:n uusi biodiversiteettistrategia. Työ on tarkoitus saada valmiiksi syksyllä 2022.

Strategialla tehostetaan luonnon monimuotoisuuden suojelua ja edistetään heikentyneiden ekosysteemien palautumista. Lisäksi toimenpiteiden ja vaikuttavuuden mitattavuutta kehitetään. Strategia ja toimintaohjelma kytketään osaksi kansainvälisiä sekä EU:ssa asetettuja tavoitteita.

Uutta biodiversiteettistrategiaa valmistellaan, sillä Suomen luonnon monimuotoisuus heikkenee edelleen. Uhanalaisten lajien määrällä mitattuna heikkeneminen on jopa nopeutunut. Strategian tavoitteena on pysäyttää monimuotoisuuden väheneminen ja kääntää kehitys elpymisuralle vuoteen 2030 mennessä.

Ajassa uudistuva maaseutu: Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma 2021–2027

Maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2021 julkaisema Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma vuosille 2021–2027 on kansallisen maaseutupoliittikan toimintaohjelma, jonka vision mukaan monimuotoinen maaseutu nähdään kansallisena menestystekijänä. Strategiset kiintopisteet, jotka ovat keskinäisriippuvuus, ympäristöoikeudenmukaisuus ja uusi tietotalous, toimivat myös ohjelman läpileikkaavina teemoina ja näyttävät suunnan kohti ohjelman visiota. Maaseutupoliittisena tavoitteena on, että Suomea kehitetään kokonaisuutena vahvistaen paikallislähtöisiä mahdollisuuksia. Ohjelmassa tuodaan esille, että maaseutu tarjoaa alustan, resursseja ja ratkaisuja hyvälle elämälle, innovatiivisuudelle, yrittäjyydelle ja kestäväälle yhteiskunnalle sekä ratkaisuja kestävyyskriisiin. Kokonaisohjelmassa käsitellään viisi teemaa: Luonnonvarojen kestävästä käytöstä enemmän lisäarvoa, maaseudun toimijat osana kestävästä siirtymästä ratkaisua, kilpailukykyyn ja elinvoiman vahvistaminen, sujuvan arjen varmistaminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kokonaisohjelma toteutetaan maaseutupoliittikan neuvoston johdolla sekä laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Sen toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan kahden vuoden välein.

Kansallinen metsästrategia

Kansallinen metsästrategia kuvaa metsäalan tärkeimmät tavoitteet, joihin julkinen valta keskittyy osana alan yhteistä kehittämistä. Valtioneuvosto vahvisti laajan sidosryhmäyhteistyön pohjalta valmistellun päivitetyn kansallisen metsästrategian 2025 periaatepäätöksellään 21.2.2019.

Kansallinen metsästrategia 2025 tavoittelee seuraavia päämääriä: 1. Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuville liiketoiminnoille; 2. Metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat ja 3. Metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä. Metsästrategia perustuu metsäpoliittiseen selontekoon ja eduskunnan siihen antamaan kannanottoon. Sillä on liittymäkohtia muihin valtionhallinnon strategioihin. Erityisesti METSO-ohjelman toteuttaminen on tärkeää metsästrategian tavoitteiden toteutumisen kannalta. Biotalous-, energia- ja ilmasto- sekä biodiversiteettistrategioiden toimeenpanot kytkeytyvät metsästrategian päämäärien saavuttamiseen. Alueelliset metsäohjelmat toteuttavat metsästrategian tavoitteita alueellisella tasolla. Metsästrategian toimeenpanosta laaditaan raportti vuosittain.

Uuden metsästrategian valmistelu on käynnistynyt. Metsästrategia uudistetaan vuoden 2022 aikana.

Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2022–2031

Kantaverkon kehittäminen on Suomen sähkönsiirtojärjestelmästä vastaavan Fingrid Oyj:n keskeisiä perustehtäviä. Kantaverkon kehittämissuunnitelmassa esitetään Fingridin kantaverkon kehitystarpeet ja suunnitellut investoinnit seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Kehittämissuunnitelma perustuu Fingridin asiakaidensa kanssa yhteistyössä laatimiin alueellisiin verkkosuunnitelmiin ja on sovitettu yhteen Itämeren alueen kehittämissuunnitelman ja koko Euroopan unionin alueen kattavan kymmenvuotisen verkkosuunnitelman (Ten-Year Network Development Plan, TYNDP) kanssa.

Kehittämissuunnitelman mukaan tulevaisuudessa Porin ja Rauman seudun suunnittelualueella parannetaan ja uusitaan vanhentuneita sähköasemia ja voimajohtoja. Rauman 110 kV kytkinlaitos uusitaan vuonna 2023. Vuonna 2025 rakennetaan uusi Huittinen-Forssa 400 kV yhteys. Alaorheen uusitaan ikääntynyt Kolsi-Forssa 110 kV voimajohto Huittisen ja Forssan välillä. Uudella Huittisten ja Forssan välisellä 400 kV voimajohtoyhteydellä parannetaan energiatehokkuutta ja käyttövarmuutta merkittävästi. Uusi voimajohtoyhteys mahdollistaa entistä paremmin huolto- ja vikakeskeytykset ilman, että sähköjärjestelmän käyttövarmuus alenee.

2.2 Maakunnalliset lähtökohdat

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteena on luoda alueidenkäytölliset edellytykset maakunnan tavoiteltavalle kehitykselle. Maakuntakaavassa yhteensovitetään maakunnalliset ja valtakunnalliset tavoitteet maakunnalliset olosuhteet, erityistarpeet ja maakuntakaavan sisältövaatimukset huomioiden. Maakunnallisia suuntaviivoja työlle antaa Satakunta-strategia, joka sisältää Satakunnan maakuntasuunnitelman 2050 ja Suomen merialuesuunnitelma 2030 Satakunnan merialueelle sijoittuvan Saaristomeren ja Selkämeren merialuesuunnitelman osalta.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaavat, joiden kaavamerkintöjä ja määräyksiä tarkastellaan uudistuneiden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, uusimpien selvitysten, suunnitelmien ja inventointitietojen nojalla. Kaavan tarkemmat tavoitteet määritellään kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisesti kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Voimaan tullessaan Satakunnan maakuntakaava 2050 kumoaa Satakunnan aiemmat kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

2.2.1 Satakunta-strategia

Satakunnan maakuntavaltuusto hyväksyi 10.12.2021 Satakunta-strategian, joka sisältää Maakuntasuunnitelman 2050, Maakuntaohjelman 2022–2025 ja siihen liittyvän ympäristöselostuksen sekä Älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027.

Satakunta-strategian päätavoitteena on maakunnan kilpailukyvyyn ja elinvoiman sekä satakuntalaisten hyvinvoinnin vahvistaminen. Satakunta-strategian toteuttamisella tavoitellaan strategian tulevaisuuskuvien mukaista tahtotilaa, jonka mukaan Satakunta on vuonna 2050 elinvoimainen, energinen ja uudistuva maakunta, hyvinvoiva ja vetovoimainen maakunta sekä vastuullinen ja osaava maakunta.

Satakunta-strategia muodostuu vuoteen 2050 tähtäävästä pitkän aikavälin maakuntasuunnitelmasta, joka kuvaa tulevaisuuden tahtotilaa, sekä lähivuosien kehitystarpeita määrittelevästä maakuntaohjelmasta 2022–2025. Maakuntaohjelmaan kytkeytyy myös EU:n edellyttämä Satakunnan älykkään erikoistumisen strategia, jonka tavoitteena on edistää innovaatiotoimintaa. Satakunnan pitkän aikavälin maakuntasuunnitelma antaa suuntaviivat sekä maakuntaohjelman että maakuntakaavan laadinnalle. Satakunta-strategian laadinnan yhteydessä on toteutettu SOVA-lain 2 §:n mukainen vaikutusten arviointi.

2.2.2 Satakunnan maakuntakaavoitus

Satakunnan maakuntakaava

Ympäristöministeriö vahvisti 30.11.2011 Satakunnan maakuntakaavan (N:o YM1/5222/2010). Samalla ympäristöministeriö vahvisti maankäyttö- ja rakennuslain 210 §:n 1 momentin nojalla maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena maakuntakaavana voimassa olevien Satakunnan seutukaava 5:n ja Satakunnan seutukaava 2:n sekä Kiikoisten kunnan alueella voimassa olevan Pirkanmaan 3. seutukaavan kumoamisen. Satakunnan maakuntakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 13.3.2013.

Satakunnan maakuntakaavasta on kumottu Satakuntaliiton maakuntavaltuuston 17.5.2019 tekemällä Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 hyväksymiseen liittyvällä päätöksellä taajamatoimintojen alueen (A), keskustatoimintojen alueen (C), vähittäiskaupan suuryksikköjen alueen (KM, km), palvelujen alueen (P), työpaikka-alueen (TP), valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden (vma) sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen (kh1, kh2, kh) kaavamerkinnot ja -määräykset.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 määritellään maakunnallisesti merkittävät tuulivoimatuotannon alueet sekä niihin liittyvä energiahuolto. Maakunnallisesti merkittäviksi luokitellaan 8–10 tuulivoimalayksikön alueet. Maakunnallinen merkittävyys riippuu myös alueen herkkyystekijöistä kuten rannikon läheisyydestä, kulttuuriympäristöstä, maisemasta, luontoarvoista, linnustosta ja asutuksen läheisyydestä.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 on osoitettu yhteensä 17 tuulivoimatuotannon aluetta. Alueista seitsemän sijoittuu rannikkovyöhykkeelle, kuusi Pohjois-Satakunnan alueelle ja neljä muualle Satakuntaan. Tuulivoimaloiden alueiden pinta-ala on yhteensä 128 km². Teoreettisen laskennan mukaan Satakunnan vaihemaakuntakaavalla 1 mahdollistetaan 300 tuulivoimalayksiköllä 3,10 TWh sähkön tuotanto.

Ympäristöministeriö on vahvistanut 3.12.2014 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1. Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.5.2016.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 on käsitelty uusia teemoja kuten aurinkoenergian tuotantoa ja terminaalitoimintojen alueita, täydennetty maakuntakaavassa osoitettuja aluevarauksia kuten turvetuotannon alueita ja päivitetty kokonaismaakuntakaavan kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden merkinnot sekä kaupan teemaa.

Maakuntavaltuusto hyväksyi 17.5.2019 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 ja aineistossa esitettyjen Satakunnan maakuntakaavan kaavamerkintöjen ja -määräysten kumoamisen. Maakuntavaltuuston päätös sai lainvoiman 1.7.2019. Kuulutus Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 voimaantulosta julkaistiin 20.9.2019.

2.2.3 Muut maakunnalliset ja alueelliset strategiat ja ohjelmat

Satakunnan ilmasto- ja energias strategia 2030

Vuonna 2021 valmistunut Satakunnan ilmasto- ja energias strategia 2030 on tuotettu Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) osana Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (CANEMURE) -nimistä EU:n Life-hanketta. Strategia on tarkoitettu Satakunnan ilmastotyön tueksi ja taustamateriaaliksi. Toiveena on, että satakuntalaiset toimijat käyttäisivät laadittua strategiaa työkalupakkina, tausta-aineistona ja yhteistyön edistäjänä. Strategian laadinnassa on hyödynnetty aiempaa Satakunnan ilmasto- ja energias strategiaa 2020.

Satakuntaliitossa on käynnistynyt ympäristöministeriön rahoittamana vuoden 2022 alussa Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa -niminen hanke, joka päättyy vuoden 2023 toukokuussa. Hankkeen keskeinen tavoite on edistää alueellista ilmastotyötä Satakunnassa siten, että huomioidaan paikalliset erityispiirteet ja kannustetaan etenkin uusia kuntia lähtemään mukaan ilmastotyöhön tarjoamalla ajankohtaista ilmastotietoa ja mahdollisuuksia verkostoitua. Lisäksi tavoitteena on luoda maakunnallinen kumppanuusverkosto- ja toimintamalli kuntien ilmastotavoitteiden edistämiseksi.

Länsi-Suomen liikennestrategia

Kuusi Länsi-Suomen maakuntaa (Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Satakunta) ovat laatineet yhteisen liikennestrategian, johon on kiteytetty maakuntien yhteinen näkemys alueen tärkeimmistä liikennejärjestelmäkysymyksistä kaikki liikennemuodot huomioiden. Liikennestrategian avulla pyritään vaikuttamaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman teemoihin ja painotuksiin, jotta Länsi-Suomelle tärkeät asiat tulisivat huomioitua. Lisäksi Länsi-Suomen liikennestrategian avulla pyritään tunnistamaan liikennejärjestelmän teemoja, joissa maakuntien on hyödyllistä ja kustannustehokasta tehdä keskinäistä yhteistyötä.

Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Satakuntaliitto on yhdessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa käynnistänyt Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyön vuoden 2021 alussa muuttuneen toimintaympäristön, valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja Länsi-Suomen liikennestrategian linjausten sekä muiden valtakunnallisten ja maakunnallisten kehittämislinjausten mukaiseksi. Suunnitelman on tarkoitus valmistua vuoden 2022 keväällä.

Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma on maakunnan toimijoiden yhteinen näkemys Satakunnan liikennejärjestelmän tulevaisuuden tilasta. Suunnitelmassa esitetään Satakunnan liikennejärjestelmän kehittämistavoitteet ja -linjaukset, palvelutasotavoitteet ja -tarkastelut, toimenpideohjelma sekä vaikutusten arviointi. Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita ovat saavutettavuus, kilpailukyky, kestävyys ja turvallisuus. Suunnitelma sisältää kehittämistoimenpiteet, jotka ovat tarpeellisia asukkaiden arjen liikkumisen, elinkeinoelämän kuljetuksien sekä alueen kilpailukyvyn kannalta. Suunnitelmaa on laadittu vuorovaikutuksessa alueen kuntien, valtion liikenneviranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Länsi-Suomen vesihuoltostrategia

Länsi-Suomen vesihuoltostrategia on laadittu Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntien alueille kaikkien vesihuoltotoimijoiden yhteiseksi strategiaksi. Strategian tavoitteena on turvata laadukas, toimiva, erilaisiin riskeihin varautunut, energiatehokas ja kohtuuhintainen vesihuolto Läntisen Suomen asukkaille vuoden 2050 tilanteessa.

Strategiassa on tunnistettu kuusi vesihuollon painopistettä: resurssit, vesihuolto-omaisuus, toimintavarmuus, osaaminen, terveys ja ympäristönsuojelu sekä energiaviisas ja resurssitehokas vesihuolto. Strategiset painopisteet sisältävät keskeisimmät vesihuollon osa-alueet, joita pitää kehittää, jotta visio – Läntisen Suomen vesihuoltopalvelut ovat ensiluokkaisia ja ennakoivat toimintaympäristön muutoksia – saavutetaan. Strategia ja ensimmäinen toimenpideohjelma julkaistaan vuoden 2022 alussa.

Lounais-Suomen metsäohjelma 2021–2025

Lounais-Suomen metsäohjelma 2021–2025 perustuu päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025. Sen visiona on: Lounais-Suomen metsien aktiivinen, kestävä hoito ja käyttö lisäävät hyvinvointia sekä maakuntien elinvoimaisuutta. Visioon päästään viiden strategisen linjauksen avulla: 1. Metsiä hyödynnetään aktiivisesti ja kestävästi, 2. Metsiin ja puuhun perustuva liiketoiminta kasvaa, kehittyy ja monipuolistuu, 3. Metsät on helppo saavuttaa fyysisesti ja digitaalisesti, 4. Metsänomistajat hoitavat metsäomaisuuttaan tavoitteellisesti ja 5. Metsäalalla toimitaan verkostoissa ja panostetaan kumppanuuksiin

Lounais-Suomen ympäristöohjelma

Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2030 sisältää viisi kehityspolkua ja vuosille 2014–2020 niille nimettiin toiminnan painopisteet. Ohjelmaa on hyödynnetty luotaessa ympäristönäkökulmaa alueen monissa muissa strategia- ja ohjelmatöissä. Se on toiminut myös alueen toimijoiden selkänä. Ohjelmaa ei ole viime aikoina päivitetty.

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma 2025

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelman toisesta ja kolmannesta päivitystyöstä on vastannut Satakunnan kulttuuriympäristötyöryhmä, jossa ovat edustettuina kulttuuriympäristöjen parissa työskentelevät alueelliset organisaatiot. Viimeisimmän, vuonna 2020 toteutetun Satakunnan kulttuuriympäristöohjelman päivityksen tulokset julkaistiin kokonaan Lounais-Suomen alueellisen yhteistyön foorumina ja tiedon jakajana toimivan Ympäristö Nyt -sivustolla.

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelman vuodelle 2025 asetetun vision mukaan kulttuuriympäristö on vakiinnuttanut asemansa hyvinvoinnin ja elinvoiman lähteenä. Tavoitetilan kuvauksessa korostuvat muun muassa erityispiirteidensä osalta tasapainoisesti säilytetyn kulttuuriympäristön rooli paikallisen identiteetin vahvistajana, kulttuuriympäristön arvojen vaaliminen riittävin resurssein ja laaja-alaisesti tuotetun ja saavutettavan tiedon avulla sekä luontevasti sujuva monialainen yhteistyö kulttuuriympäristöjen suunnittelussa, hoidon toimenpiteissä ja markkinoinnissa. Satakunnan kulttuuriympäristöohjelmassa toimenpiteet on jaettu kolmen keskeiseksi tunnistetun päätavoitteen mukaan. Ne liittyvät tiedon ja tietoisuuden lisäämiseen, rakennusten korjaamisen ja kulttuuriympäristön hoidon edellyttämien resurssien turvaamiseen sekä kulttuuriympäristön ominaispiirteet huomioivaan maankäytön suunnitteluun.

Kauas katse kantaa - Satakunnan arkkitehtuuripoliittikka

Rakennettu ympäristö ja arkkitehtuuri ovat merkittävä osa satakuntalaista kulttuuriperintöä. Arkkitehtuuri on jokapäiväiseen elämään kuuluvaa käyttöaidetta. Rakennettu ympäristö on tunnustettu ja keskeinen osa kulttuuri- ja hyvinvointiyhteiskuntaa. Laadukas ympäristö ja kiinnostava arkkitehtuuri vaikuttavat paikkakunnan imagoon ja vetovoimaan. Merkittävin osa yhteistä varallisuutta on sitoutunut rakennettuun ympäristöön. Näistä lähtökohdista rakentuu satakuntalainen arkkitehtuuripoliittikka. Satakunnan arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on Satakunnan taidetoimikunnan tahdonilmaus.

Ohjelma on rakennettu seitsemän tavoitteen ympärille, joista kullekin on omistettu oma lukunsa. Jokaisen luvun alussa luonnehditaan tavoitetila, johon ohjelmalla Satakunnassa pyritään. Kunkin luvun päättää luetelo konkreettisista toimenpiteistä. Tavoitteita havainnollistaa runsas, satakuntalaista rakennettua ympäristöä ja arkkitehtuuria esittelevä kuvitus kuvateksteineen.

Satakunnan metsätalouden kasvuohjelma

Satakunnassa toteutettiin vuonna 2020 metsätalouden ja -teollisuuden sivuvirtoja koskenut selvitystyö, jossa tavoitteena oli tuottaa kokonaiskuva Satakunnan metsätalouden ja -teollisuuden sivutuotteista ja niiden kulkuvirroista. Osana työtä selvitettiin myös sivutuotemarkkinoita ja ennakoitiin sivutuotteiden käytön muutoksia tulevina vuosina. Keskeisen osan selvitystyön tausta-aineistosta muodostivat alan toimijoiden haastattelut, joita toteutettiin noin 60 kpl. Selvitystyön taustalla oli ajatus metsätalouden ja -teollisuuden sivutuotteiden optimaalisesta ja kaskadiperiaatteen mukaisesta ohjautumisesta.

Satakunnassa on hyvät edellytykset kehittää metsätalouden ja -teollisuuden sivuvirtojen laajaa ja kannattavaa hyödyntämistä osana kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Selvitystyön aikana maakunnan toimijoilta saatujen näkemysten pohjalta on noussut esiin teemoja, joissa on maakunnallista kehittämispotentiaalia. Kehittämisteemoissa on tuotu esille toimenpiteitä, joilla on mahdollista edistää ratkaisuja metsätalouden ja -teollisuuden sivutuotteiden mahdollisimman kattavaan, kannattavaan ja optimoituun hyödyntämiseen. Sahanpurusta ja kuoresta sekä muista metsätalouden ja -teollisuuden sivutuotteista olisi mahdollista kehittää paljon nykyistä korkea-arvoisempia tuotteita, tuhkalannoituksella voitaisiin edistää

ravinteiden kiertoa takaisin metsään. Energiapuun korjuun lisäämisellä voitaisiin vastata mm. energiaturpeen käytön vähenemisestä johtuvaan siirtymään. Lisäksi nähdään potentiaalia kehittää Satakunnan bio-sivutuote-ekosysteemiä ja siihen liittyvää osaamista esimerkiksi peltojen hiilen ja ravinteiden sitomisen edistämiseksi.

Selvitys toteutettiin Satakuntaliiton koordinoimassa hankkeessa, jonka rahoitus saatiin valtion vuoden 2019 talousarviosta Työ- ja elinkeinoministeriön kautta. Selvitystyöstä vastasivat Anuari Oy, Suomen metsäkeskus ja Prizztech Oy.

Satakunnan bio- ja kiertotalouden kasvuohjelma

Satakunnan bio- ja kiertotalouden kasvuohjelma laadittiin vuonna 2019 Satakuntaliitossa täsmentämään tuolloin voimassa olleen Satakunnan maakuntaohjelman 2018–2021 strategisia kehittämislinjauksia yhteistyössä asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Satakunnassa on runsaasti elintarviketuotantoa ja -teollisuutta ja ohjelmassa keskityttiin käsittelemään elintarviketeollisuuden sivuvirtojen biokaasupotentiaalia sekä puhdistamolietepohjaisten kierrätyslannoitteiden hyödyntämistä.

Satakunnan biokierrotalouden kasvuohjelman toimenpidekokonaisuuksilla on haettu ratkaisuja erityisesti biopohjaisten sivuvirtamateriaalien mahdollisimman kattavaan, kannattavaan ja optimoituun hyödyntämiseen sekä kierrätysravinteiden käyttöön. Biokierrotalouden osalta Satakunnassa keskeistä on kiinnittää huomiota laajaan systeemiseen muutokseen, joka edellyttää muutoksia toimintaympäristöömme ja toimintatapoihimme, osaamisen vahvistamiseen sekä tietoisuuden ja innostuksen lisäämiseen kiertotalouden siirtymisen vauhdittamiseksi.

Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma

Vuonna 2016 valmistunut Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma -teollisuuspilotti on esitys teollisuuden kehittämisohjelmaksi Satakunnassa. Se on maakunnan yhteinen ohjelmajulistus satakuntalaisen teollisuuden ja sen uudistumisen merkityksestä Suomelle. Etenkin teollisuuspuistoihin keskittyvän ohjelmadokumentin tavoitteena on luoda maailman paras teollisuusalueisiin perustuva kokeilu ympäristö. Kehittämistyöhön on kutsuttu mukaan ministeriöitä ja valtion virastoja aktiivisessa ja mahdollistavassa roolissa.

Satakunnan kulttuuristrategia 2030 (laatiminen vireillä)

Satakunnan kulttuuristrategia 2020 valmistui vuonna 2015 ja siinä painopisteinä olivat: hyvinvointia kulttuurista, elinvoimaa kulttuurista ja taiteesta, kulttuurialojen ammattilaisten toimintaedellytykset ja kulttuuri- ja taidekoulutus. Läpileikkaavina teemoina olivat kulttuurin saavutettavuus, yhteistyö ja verkostot sekä kulttuuri- ja taidetoiminnan näkyväksi tekeminen. Maakunnan kulttuuritoimijoiden kanssa yhteistyössä toteutettavalla Satakunnan kulttuuristrategian 2020 päivitysprosessilla luodaan suuntaviivat alueen kulttuuritoiminnan kehittämiselle tulevana vuosina.

Satakunnan kulttuuristrategian luonnos oli kommentoitavana 31.1.2022 asti. Strategialuonnoksen vision mukaan Satakunta on kulttuurisesti rikas ja monimuotoinen maakunta, jossa kulttuurin ja taiteen rooli on tunnistettu ja tunnustettu hyvinvoinnin, luovan osaamisen, innovaatioiden ja alueen elinvoimaisuuden vahvana perustana. Kulttuuriperintö, kulttuuriympäristöt ja taide ovat osa ihmisten arkea. Kulttuuristrategialuonnos nostaa esiin kolme tavoite- ja teemakokonaisuutta, keskeisiä toimenpiteitä sekä toimintatapoja, joiden avulla voi saavuttaa tavoitteiden mukaista kulttuurimaakuntaa. Kulttuuristrategialuonnos sisältää myös linjauksia siitä, miten kumppanuudet ja verkostot voivat toimia strategian toimeenpanon tukena.

Kulttuuristrategian toimeenpanosta on tarkoitus raportoida vuosittain maakunnallisessa kulttuurifoorumissa. Strategialuonnoksessa on ehdotettu perustettavaksi kulttuuristrategian kullekin teema- ja tavoitekokonaisuudelle seurantaryhmät, joiden avulla valitaan tavoitteiden toteutumisen ja strategian vaikuttavuuden seuraamiseksi parhaiten sopivat mittarit.

Satakunnan maaseudun kehittämissuunnitelma 2021–2027

Satakunnan maaseudun kehittämissuunnitelma 2021–2027 (CAP27 Satakunnan älykäs maaseutu - maaseudun kehittämissuunnitelma) rakentuu neljään pääteemaan: uudistuva yrittäjyys, vastuullinen ruokaketju, bio- ja kiertotalous sekä hyvä elämä maaseudulla. Suunnitelma toimii paikallisena osana EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa CAP27. Satakunnan maaseudun kehittämiseen osoitettavat Euroopan unionin maaseuturahaston kehittämishankkeiden ja yritystukien rahoitus tullaan suuntaamaan valmisteilla olevan suunnitelman perusteella.

Manner-Suomen maaseutuohjelman toiminta jatkuu vuosina 2021–2022 ns. siirtymä kautena, jolloin jatketaan 2014–2020 ohjelmakauden toimenpiteitä uuden ohjelmakauden rahoituskehyksestä. Uuden ohjelmakauden toiminta käynnistyy vuonna 2023.

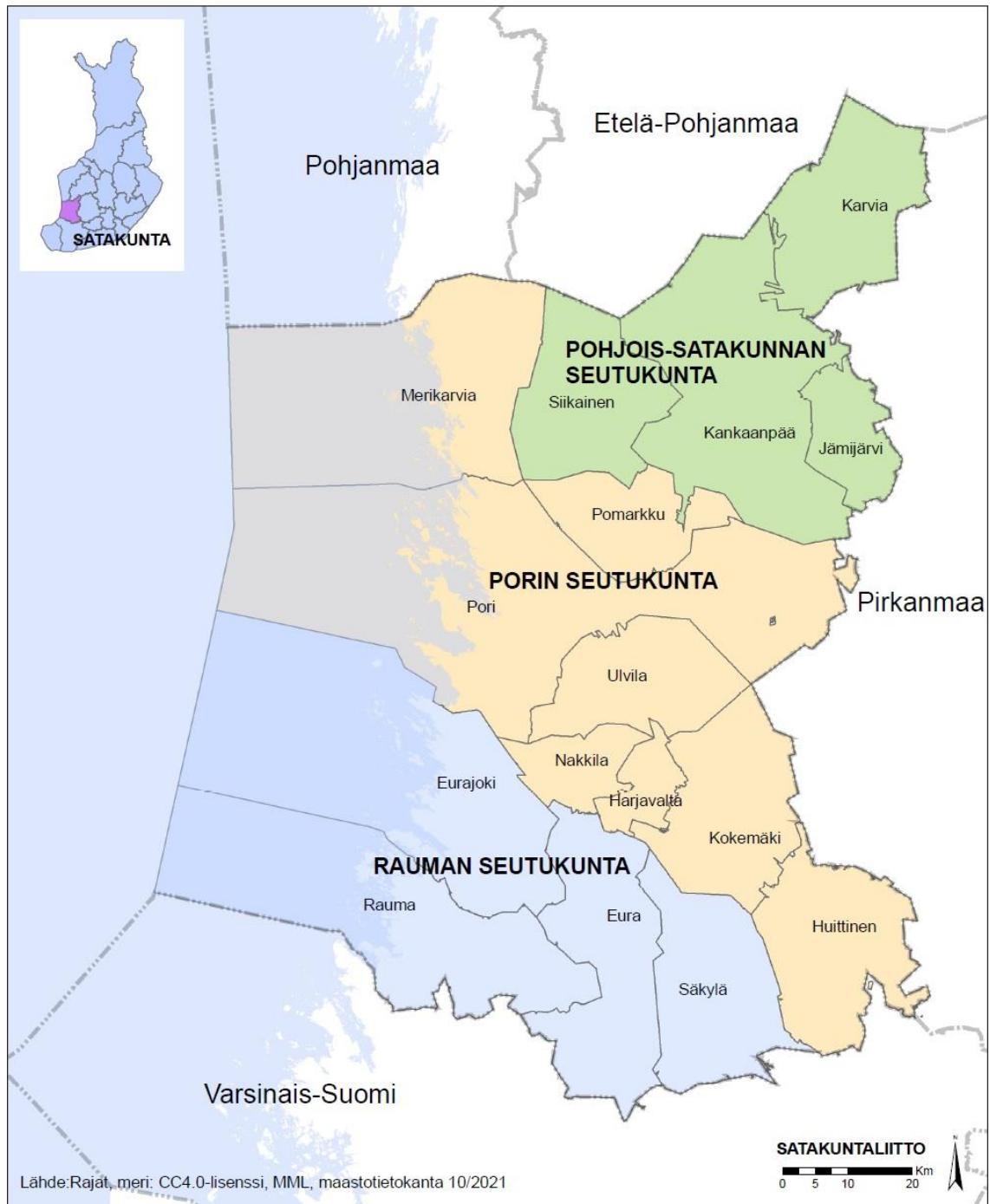
Leader-ryhmillä on omat paikalliset kehittämisstrategiansa, joiden mukaista elinkeinojen, palvelujen ja kylien kehittämistä ne rahoittavat omalla alueellaan. Satakunnan alueella toimii ohjelmakaudella 2014–2020 ja siirtymäkaudella 2021–2022 viisi Leader-ryhmää: Leader Karhuseutu (Pori, Ulvila, Nakkila, Harjavalta, Kokemäki, Luvia), Leader Pyhäjärvisseutu (Eura, Säkylä), Leader Pohjois-Satakunta (Kankaanpää, Siikainen, Jämijärvi, Merikarvia, Pomarkku, Karvia), Leader Ravakka (Rauma, Eurajoki) sekä Leader Joutsentenreitti (Huittinen).

3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 sisältö

3.1 Suunnittelualue

Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan koko Satakunnan alueelle. Satakunta jakautuu tilastollisesti kolmeen seutukuntaan: Pohjois-Satakunnan seutukunta, Porin seutukunta ja Rauman seutukunta. Satakunnan maakuntakaavan 2050 aloitusvaiheessa, vuoden 2022 alussa, Satakunnassa oli 16 kuntaa: Eura, Eurajoki, Harjavalta, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kokemäki, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säkyä ja Ulvila.

Kuva 2 Suunnittelualue

3.2 Käsiteltävät teemat

Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan kokonaismaakuntakaavana, jolloin käsitellään yhdyskuntarakenteeseen, alueiden käyttöön ja kehittämiseen liittyviä kysymyksiä koko maakunnan alueella. Maakuntakaavan yleinen sisältö määräytyy maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n ja 71 b §:n mukaan. Maakuntakaavan sisältövaatimukset ovat oikeudellisesti sitovia ja niiden huomioon ottaminen on kaavan lainmukaisuuden edellytys.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaavat ja niiden kaavamerkinnot ja -määräykset. Kaavojen kehittämistarpeita tarkastellaan suhteessa olosuhteissa, ympäristössä ja tietoperustassa esiin tulleisiin muutoksiin ja suunnittelun perustana olevien tavoitteiden, strategioiden ja suunnitelmien ja lainsäädännön muutoksiin sekä maakuntakaavan toteutumisen seurannan kautta esiin nousseisiin tarkistamistarpeisiin.

Valmisteluvaiheessa Satakunnan maakuntakaavan 2050 sisällöt jaetaan teemoihin, joita käsitellään teemaraporteissa.

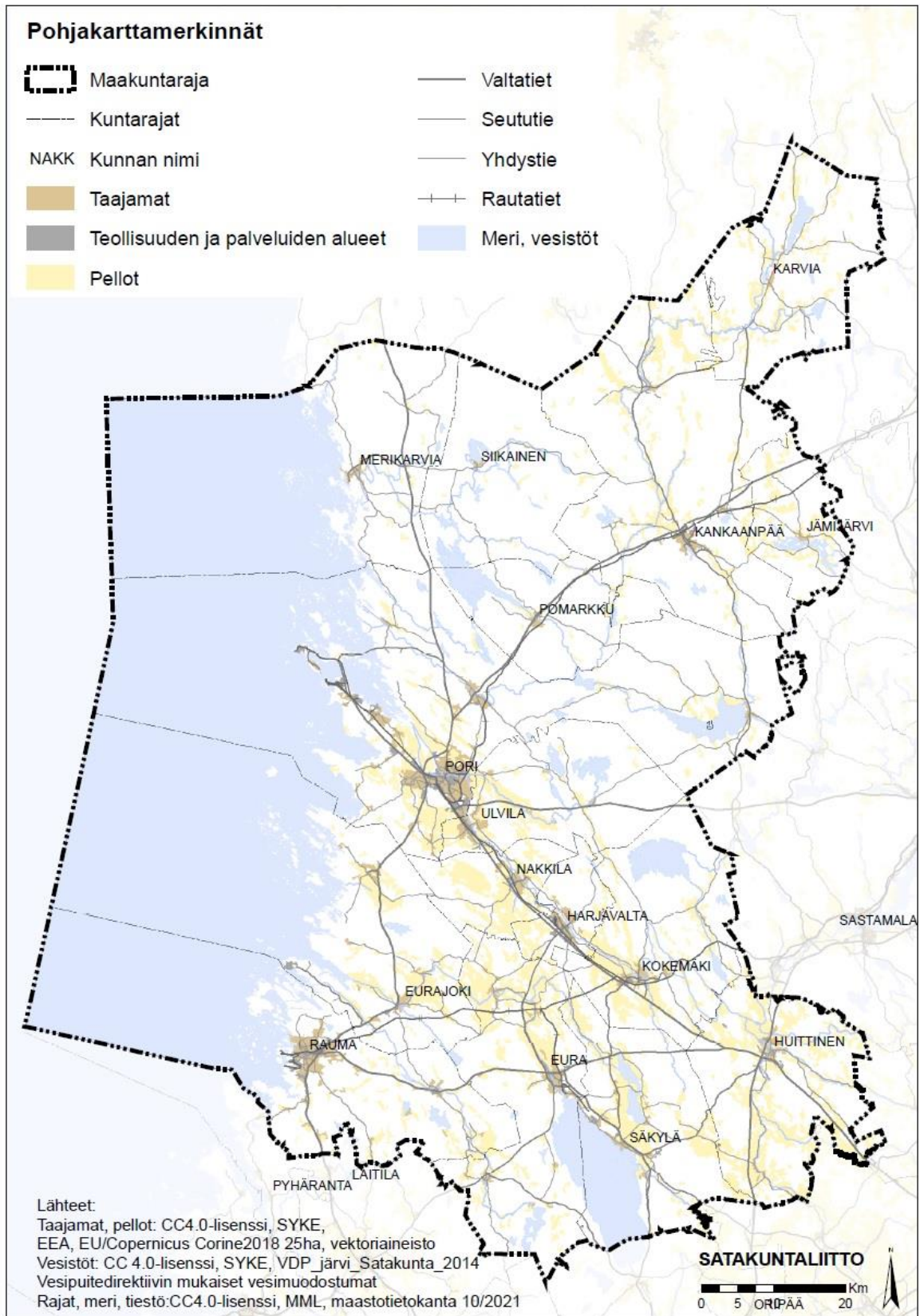
3.3 Pohjakartta ja mittakaava

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 9 §:n mukaan maakuntakaava esitetään kartalla tai kartoilla sellaisessa mittakaavassa, että niistä alueiden käytön ohjaustarve huomioon ottaen ilmenevät tarkoituksenmukaisella tavalla alueiden käytön periaatteet, tarpeelliset alueet ja kaavan muu sisältö. Maakuntakaavan esitystapa on yleispiirteinen ja yksityiskohtainen suunnittelu jää suurelta osin kuntakaavoituksen tehtäväksi.

Maakuntakaavan pohjakartan tulee olla sellainen, että sen avulla voidaan saada kuva olemassa olevan ympäristön oleellisista piirteistä ja paikantaa maakuntakaavakohteiden sijainti kaavan yleispiirteisyyden mukaisella tarkkuudella. Satakunnan maakuntakaavan 2050 pohjakartalla esitetään siten kuntarajat, tärkein nimistö, vesistöt, pellot, keskeinen liikenneverkko ja rakennettujen alueiden yleispiirteinen sijoittuminen.

Kartta-aineistoa käsitellään numeerisesti ja pohjakartassa käytetään pääasiassa Maanmittauslaitoksen avointa paikkatietoaineistoa. Aineistoja päivitetään tarvittaessa kaavaprosessin kuluessa. Aineistoja käsitellään ja kaava laaditaan ETRS-TM35FIN tasokoordinaatistossa.

Satakunnan kokonaismaakuntakaavan ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 mittakaava on 1:100 000. Tuulivoimaa käsittelevä Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 laadittiin mittakaavassa 1:200 000, koska katsottiin, että se on tuulivoimaloiden alueiden yleispiirteisyyden huomioiden riittävä. Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan mittakaavassa 1:100 000.

Kuva 3 Ote Satakunnan maakuntakaava 2050 pohjakartasta, pienennös

4 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

4.1 Yleiset tavoitteet

Satakunnan maakuntakaavan 2050 perustavoitteet määritellään maankäyttö- ja rakennuslain yleisten alueiden käytön suunnittelun tavoitteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä maakuntakaavan sisältövaatimusten pohjalta Satakunnan maakunnalliset olosuhteet ja erityistarpeet huomioiden. Laadittaessa Satakunnan maakuntakaavaa 2050 huomioidaan naapurimaakuntien voimassa olevat tai viireillä olevat maakuntakaavat ja yhteensovitetään maakuntien tavoitteita erityisesti koskien aluerakenteen ja liikenneverkon tavoitteita sekä ympäristöön liittyviä näkökulmia kuten vesistöalueet, maisema-alueet ja viherverkosto.

Satakunta-strategiassa on määritelty maakunnan tavoiteltu kehitys, jota pyritään konkretisoimaan Satakunnan maakuntakaavalla 2050. Satakunnan maakunnallisia strategioita, selvityksiä ja suunnitelmia tarkastellaan tavoitevaiheessa Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteiden näkökulmasta. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitevuosi on 2050 Satakunta-strategian maakuntasuunnitelman tavoitevuoden mukaisesti.

4.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ohjaavat Satakunnan maakuntakaavan 2050 yleisten periaatteiden tasolla. Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

4.3 Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavan sisältövaatimukset on säädetty maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä ja 71 b §:ssä. Sisältövaatimukset konkretisoivat lain yleistavoitetta kestävä kehityksen edistämisestä ja maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaisia alueiden käytön suunnittelun tavoitteita. Satakunnan maakuntakaavaa 2050 laadittaessa on maakuntakaavan sisältövaatimuksissa mainitut seikat otettava huomioon ja selvitettävä siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

4.4 Kuntien ja sidosryhmien tavoitteet

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitevaiheessa muodostetaan kaavan sisällölliset tavoitteet pääpiirteissään. Kunnille, viranomaisille ja sidosryhmille lähetetään kysely kaavan tavoitteista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevan lausuntopyynnön yhteydessä. Tavoitteista ja tarpeista neuvotellaan tarvittaessa kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Tavoite-esitykset sovitetaan yhteen maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Tavoitteet hyväksytään Satakuntaliiton maakuntahallituksessa. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tarkemmat tavoitteet määritellään kaavaprosessin kuluessa.

5 Tietopohja

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmistelu perustuu laajaan ja monipuoliseen tietopohjaan. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnassa hyödynnetään ensisijaisesti Satakunnan maakuntakaavan, Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tietopohjaa, teemaraportteja, selvityksiä ja inventointeja.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnassa hyödynnetään myös valtionhallinnon ja tutkimuslaitosten aineistoja sekä Satakuntaliiton ja Satakunnan kuntien tuottamaa tietoa. Maakuntakaavoituksessa hyödynnetään eri toimijoiden tuottamia paikkatietoaineistoja ja paikkatietopalveluja.

6 Satakunnan maakuntakaavan 2050 selvitykset

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maakuntakaavoituksessa selvityksillä varmistetaan maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset täyttävä ratkaisu. Selvityksiä laaditaan sillä tarkkuudella kuin maakuntakaavan tarkkuustaso vaatii. Selvitysten yksityiskohtaisuuteen vaikuttaa myös kaavanvaikutusten merkittävyys sekä kaavan ohjausvaikutus, joka riippuu kaavassa käytettävistä merkinnöistä ja määräyksistä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 selvitystarpeita tarkastellaan aloitus- ja valmisteluvaiheessa.

Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden seurantaselvitys (2019)

Satakuntaliitto arvioi Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen luonnonsuojelualueiden (SL) ja suojelualueiden (S) tilaa vuonna 2019 valmistuneessa selvityksessä. Selvitystyö käsitti olemassa olevan aineiston läpikäynnin ja maastokäynnit. Maastokäynnit kohdennettiin alueisiin, joista ei ollut tuoreta tietoa. Suojelualueiden tilan arviointi on osa maakuntakaavan toteutumisen seurantaa ja arvioinnissa keskityttiin Natura 2000 -verkoston ja suojeluohjelmien ulkopuolisiin alueisiin. Seurantaraportissa on kuvattu 122 Satakunnan maakuntakaavassa osoitettua luontokohdetta. Selvitys valmistui marraskuussa 2019.

Satakunnan viherrakenneselvitys

Satakunnan viherrakenneselvitys valmistui marraskuussa 2021. Viherrakenteella tarkoitetaan erilaisten luontoalueiden ja niiden välillä olevien yhteyksien muodostamaa verkostoa. Viherrakenne on yhdessä rakennetun ympäristön ja liikenneverkon kanssa osa yhdyskuntarakennetta. Valmistunut selvitystyö on osa maankäyttö- ja rakennuslain velvoittamaa maakunnallista suunnittelutyötä ja toimii Satakunnan kokonaismaakuntakaavan laadintaa koskevan suunnittelun tausta-aineistona. Viherrakenteen selvittäminen maakuntatasolla on yleispiirteistä ja siinä korostuvat yksittäisten lajien sijaan elinympäristöjen väliset yhteydet.

Satakunnan tuulivoimaselvitys

Satakuntaliitossa käynnistettiin vuonna 2021 tuulivoimaselvitys, jossa tavoitteena on arvioida Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitettujen maakunnallisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden toteutuneisuus ja päivitystarve ja tarkastella Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan merialuesuunnitelmassa 2030 Satakunnan merialueelle osoitettuja merituulivoimalle potentiaalisia alueita. Lähtökohtana ovat uuden teknologian tuulivoimalat, jotka ovat aiempaa tehokkaampia ja kookkaampia. Tavoitteena on, että selvitys antaa riittävästi tietoa Satakunnan maakuntakaavan 2050 pohjaksi.

Ympäristöministeriö on myöntänyt Satakuntaliiton hakemuksesta selvitystyötä varten valtionavustusta, joka on suunnattu tuulivoimarakentamisen edistämiseen. Avustuksella toteutetaan SataTuuli-hanke, jonka tavoitteena on tuottaa tietoa, ovatko Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitetut tuulivoimatuotannon alueet (17 kpl) edelleen toteuttamiskelpoisia ja mitkä olisivat aikaisemmin suunniteltuja voimaloita selkeästi suurempien voimaloiden aiheuttamat vaikutukset lähialueen ihmisiin ja ympäristöön. Lisäksi tehdään maisemavaikutuksiin keskittyvä selvitys ja Natura-arvioinnin tarveharkinta Suomen merialuesuunnitelmassa 2030 Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueella tunnistetuille merituulivoimalle potentiaalisille alueille.

Satakunnan ampumarataselvitys

Ampumaratalaki (763/2015) velvoittaa maakunnan liittoa laatimaan ja ylläpitämään maakunnallista ampumaratojen kehittämissuunnitelmaa. Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnitelma valmistui vuonna 2021. Suunnitelmaan sisältyy yksityiskohtainen selvitys maakunnan ampumaradoista, ja sen pohjalta on laadittu arvio ampumarataverkoston kattavuudesta ja riittävydestä. Suunnitelma sisältää myös kehittämissuosituksen ampumarataverkoston ja ampumaratojen käytön kehittämiseksi.

Satakuntaliitto ylläpitää ampumaratoja koskevia tietoja ja päivittää kehittämissuunnitelmaa tarpeen mukaan. Kehittämissuunnitelma toimii myös maakuntakaavan laadintaa koskevan suunnittelun taustaineistona.

Maakuntakaavojen toteutuneisuuden seuranta

Satakunnan maakuntakaavojen toteutuneisuuden seuranta toteutetaan Satakuntaliitossa karttasovelluksen avulla. Sovellukseen sisältyy maakuntakaava-aineiston ohella paikkatietoaineistoa, aineistolinkkejä ja tekstejä, joiden avulla on mahdollista arvioida maakuntakaavassa osoitettujen alueiden ja kohteiden nykytilaa ja kehitystä maakuntakaavan voimassaoloaikana.

Karttasovellukseen voi siirtyä Satakuntaliiton verkkosivuilla olevan linkin avulla.

Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (käynnistymässä)

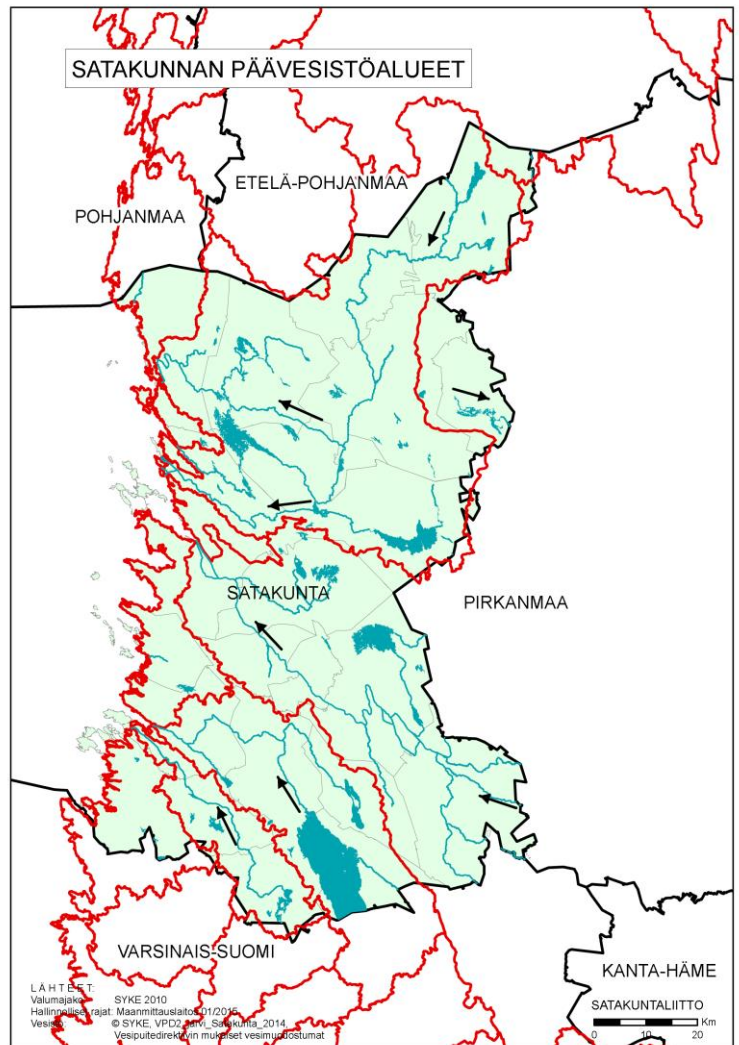
Satakuntaliiton alueiden toimialalla vuoden 2020 lopulla laadittiin esiselvitystyö maakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointia varten, jossa kuvataan taustat, perustelut ja arvottamisen keskeisimmät lähtökohdat inventointiaineiston ajantasaistamiselle. Vuoden 2021 lopussa Satakuntaliitto toteutti kilpailutuksen, jonka tuloksen pohjalta tehty hankintapäätös mahdollistaa noin 1,5 vuoden pituisen inventointityön käynnistämisen 2022 maaliskuussa.

Maakunnallisessa selvitystyössä olevien aineistojen, maastotöiden ja sidosryhmäpalautteiden sekä asiantuntijavuorovaikutuksen pohjalta tuotetaan päivitetty ja täydennetty inventointiaineisto maakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Inventointityön tärkeä osuus on lähinnä hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisen vuosikymmenten modernia rakennusperintöä ilmentävien uusien maakunnallisesti merkittävien kohteiden tunnistaminen ja arvottaminen. Inventointityön tuloksien yhteenvetona laaditaan loppuraportti, sisältäen yleiskuvauksen Satakunnan rakennuskulttuurin maakunnallisista erityispiirteistä sekä karttaesityksin ja runsaan kuvituksen havainnollistettua kuntakohtaisia maakunnallisen tarkastelun tarkkuudella laaditut katsaukset rakennetun ympäristön ominaispiirteistä.

7 Kaavan vaikutusalue

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan toteutumisen vaikutukset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Satakunnan maakuntakaavan 2050 välittömät vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti koko Satakunnan maakuntaan. Maakuntakaavan luonteesta johtuen ja tarkastelunäkökulman perusteella vaikutusalue on kuitenkin maakuntaa laajempi. Usein toiminnalliset alueet ja ympäristölliset kokonaisuudet eivät noudata maakuntien rajoja. Toisaalta myös maakuntakaavan ratkaisujen vaikutukset ulottuvat maakuntarajojen yli tai suunnittelukysymykset ovat ylimaakunnallisia. Maakuntakaavaa laadittaessa vaikutusten arviointi kohdistetaan tarpeellisilta osin myös naapurimaakuntien alueille. Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusalue tarkentuu suunnittelutyön ja vaikutusten arvioinnin edetessä.

Kuva (oik.) 4 Esimerkkikartta vaikutusalueen laajuudesta. Satakunnan vesistöjen valuma-alueet ulottuvat yli maakuntarajojen.

8 Selvitettävät vaikutukset ja vaikutusten arviointimenetelmät

Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusten selvittämisen lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennuslain 9 §, jonka mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusten arviointi tehdään, sillä tarkkuudella kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää ja niistä aiheista, jota kaavassa käsitellään. Vaikutusten arviointi kulkee läpi koko kaavan valmisteluprosessin. Koko kaavan toteuttamisen yhteisvaikutukset arvioidaan kokonaisuutena kaavalle asetettujen sisältövaatimusten näkökulmasta ja raportoidaan kaavaselostuksessa. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan pohjana olevien selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida kaavan toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset (MRA 1 §):

- o ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- o maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- o kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- o alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- o kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- o elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

Lisäksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 §:n mukaan maakuntakaavan selostuksessa on esitettävä kaavan vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luontoon, maisemaan, liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen, terveyteen, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin sekä muut kaavan merkittävät vaikutukset. Maakuntakaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on oltava selvillä myös kaavan vaikutuksista Natura 2000-verkostoon (MRL 197 §, LsL, 65, 66 §:t).

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan em. lain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aiemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioiminen on jatkuva prosessi, jota tehdään koko kaavan laatimisen ajan selvitysvaiheesta lähtien. Kaavan yhteisvaikutuksia tarkastellaan valitun kaavaratkaisun perusteella luonnos- ja ehdotusvaiheissa.

Vaikutusten arvioinnin sisältö ja menetelmät tarkentuvat kaavaprosessin edetessä edelleen osallistumisen, tavoitekeskustelujen ja vuorovaikutuksen kautta. Vaikutusten arvioinnin tavoite on tuottaa tietoa suunnittelijoille, päättäjille sekä osallisille kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävydestä ja mahdollisista haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista.

9 Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavaprosessissa ovat osallisia ne, joiden asumiseen, työnte-
koon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhtei-
söt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Satakunnan maakuntakaavan 2050 aloitusvaiheessa on
osallisiksi arvioitu oheisen taulukon mukaiset tahot. Maakuntakaavan suunnittelun ja vaikutusten arvioin-
nin edetessä voidaan tunnistaa lisää osallistahoja ja yhteistyötarpeita. Osallisten joukkoa voidaan täyden-
tää koko suunnittelutyön ajan.

Maanomistajat	Kaava-alueen maanomistajat ja -haltijat
Ne, joiden asumiseen, työn- tekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavas- ti vaikuttaa	Kaava-alueen ulkopuolisen alueen maanomistajat ja -haltijat Kaavan vaikutusalueen asukkaat Yritykset ja elinkeinonharjoittajat Alueella työssä tai koulua käyvät henkilöt Yritysten ja laitosten palvelujen käyttäjät
Viranomaiset, joiden toi- mialaa suunnittelussa käsi- tellään	Maakunnan alueen kunnat Naapurimaakuntien liitot ja kunnat, joihin kaava vaikuttaa Ministeriöt Valtion keskushallinnon viranomaiset kuten Museovirasto, Metsähallitus, Väy- lävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) Aluehallinnon viranomaiset kuten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, alueellinen vastuumuseo, metsäkeskus, puolustushallinto, aluehallintovirasto
Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Valtakunnalliset edunvalvontajärjestöt Maakunnan tasolla toimivat yhteisöt kuten, Suomen luonnonsuojeluliiton pii- rit ja kauppakamarit Alueellisella tai paikallisella tasolla toimivat yhteisöt ja yhdistykset Eriyistehtäviä hoitavat yhteisöt kuten energialaitokset (energian tuotannosta ja siirrosta vastaavat tahot), vesilaitokset ja tietoliikenteen välityksestä vas- taavat yhtiöt Maanomistajia edustavat yhteisöt Asukkaita edustavat yhteisöt kuten kylätoimikunnat, asukasyhdistykset tai nii- den kattojärjestöt sekä harrastusjärjestöt Elinkeinonharjoittajia edustavat yhteisöt

Kuva 5 Maakuntakaavoituksen osallisia

10 Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat

10.1 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaisesti maakunnan liiton tulee huolehtia tarpeellisesta maakunta-kaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Satakuntaliitolla on siten vastuu Satakunnan maakunta-kaavan 2050 laatimisesta, selvitysten tekemisestä ja vaikutusten arvioinnista. Kaavaprosessi tulee kuitenkin järjestää siten, että kaikilla niillä, joihin kaava vaikuttaa, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun ja arvioida kaavan vaikutuksia.

Satakunnan maakunta-kaavan 2050 osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjen tavoitteena on jakaa tietoa kaavasta, hankkia kaavan suunnittelua varten tietoa, käydä vuoropuhelua osallisten kanssa ja tehdä kaavaa yhteistyönä eri tahojen kanssa.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 8 §:n mukaan maakunnan liiton on maakunta-kaavaa laadittaessa oltava tarpeellisissa määrin yhteistyössä asianosaisten kuntien, valtion viranomaisten ja muiden maakunta-kaavoituksen kannalta keskeisten tahojen kanssa. Lisäksi valtakunnallisesti merkittävässä asioissa on oltava yhteistyössä ympäristöministeriöön ja niihin ministeriöihin, joita koskevia asioita kaavassa käsitellään.

Kaavan aloitusvaiheessa vuorovaikutus painottuu erityisesti tiedon hankkimiseen ja jakamiseen. Kuntien, viranomaisten, sidosryhmien ja toimijoiden kanssa käydään neuvotteluja Satakunnan maakunta-kaavan 2050 koskevien lähtötietojen, tavoitteiden ja näkemysten kartoittamiseksi. Lisäksi järjestetään myös kyselyitä tavoitteiden ja tarpeiden selvittämiseksi. Vuorovaikutus jatkuu ja neuvotteluja järjestetään tarpeen vaatiessa koko kaavaprosessin ajan.

Satakunnan maakunta-kaavan 2050 suunnitteluprosessia varten muodostetaan kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien edustajista koostuva yhteistyöryhmä (SataYTR2050). Kaavaprosessin kuluessa kutsutaan koolle tarvittaessa erillisiä teemaryhmiä. Tarkoituksena on, että yhteistyöryhmän ja teemaryhmien edustajat tuovat kaavaprosessille edustamansa tahon näkemyksiä ja asiantuntijuutta ja toisaalta myös vievät taholleen tietoa kaavan sisällöstä ja vaiheista.

Satakunnan maakunta-kaavan 2050 valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, joissa esitellään kaavan suunnittelutilannetta, ratkaisuja ja vaikutuksia. Yleisötilaisuuksia käytetään ennen kaikkea tiedon jakamiseen, osallisten kuulemiseen ja yleiseen keskusteluun.

Kaavasta pyydetään myös lausunnot keskeisiltä viranomaistahoilta, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta, Satakunnan kunnilta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoilta sekä tarpeen mukaan myös naapurimaakuntien kunnilta, yhteisöiltä sekä ehdotusvaiheessa myös niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee.

Maakunta-kaavaa laadittaessa ei suoraan olla yhteydessä esimerkiksi kirjeitse kaikkiin kaava-alueen asukkaisiin tai maanomistajiin niin kuin kunnan yleiskaavaa laadittaessa.

10.2 Tiedottaminen

Satakunnan maakunta-kaavaa 2050 koskevat kuulutukset kaavan vireilletulosta, virallisista kuulemisista ja voimaan tulosta julkaistaan Satakuntaliiton ja kuntien virallisilla ilmoitustauluilla, Satakuntaliiton verkkosivuilla ja vähintään Satakunnan Kansassa, Länsi-Suomessa ja Kankaanpään seudussa.

Kaavan vaiheista lähetetään tietoa tarpeen mukaan alueellisille, maakunnallisille ja paikallisille median edustajille, kunnille, naapurimaakunnille, naapurimaakuntien kunnille, viranomaistahoille sekä muille sidosryhmille. Kaavaprosessin etenemistä voi seurata myös Satakuntaliiton verkkosivuilla. Kaavan valmistelusta, tavoitteista ja vaikutuksista saa lisätietoja myös Satakuntaliiton alueiden käytön toimialalta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 67 §:n mukaisesti kaavan hyväksymistä koskevasta maakuntavaltuuston päätöksestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n mukaan maakunnan liiton on lähetettävä viivytyksettä maakuntakaavan hyväksymistä koskeva päätös niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Maanmittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 97 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 142 ja 198 §:n nojalla julkipanon jälkeen annettavan päätöksen antamisesta ilmoitetaan ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Ilmoituksessa on mainittava viranomainen, asian laatu ja päätöksen antamispäivä. Ilmoitus on pidettävä päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaan maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaavan alueeseen kuuluvissa kunnissa, niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan. Maakuntakaavan voimaantulosta kuulutetaan, kun päätös on saanut lainvoiman. Jos maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla on määrätty kaava tulemaan voimaan ennen kuin päätös on saanut lainvoiman, kuuluttaminen voidaan tehdä välittömästi määräyksen antamisen jälkeen.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaan maakunnan liiton on lähetettävä voimaan tullut maakuntakaava tiedoksi niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Maanmittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

10.3 Palaute

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palaute

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta voi antaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläololoaikana tai missä tahansa vaiheessa koko kaavaprosessin aikana kaavaehdotuksen nähtäville asettamiseen asti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään ja tarkennetaan tarvittaessa. Suunnitelman nähtävilläololoaikana annettu palaute käsitellään aloitusvaiheessa ja myöhemmin annettu palaute kaavaprosessin muissa käsittelyvaiheissa.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 palaute

Kaavan valmisteluun liittyvää palautetta on mahdollista antaa valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen kuulemisten yhteydessä. Kaavan nähtäville asettamisesta kuulutetaan. Kirjallisesti esitetty palaute (mielipide, huomautus ja lausunto) toimitetaan Satakuntaliiton virastoon. Palaute ja vastineet esitellään kaavan yhteistyöryhmälle ja käsitellään Satakuntaliiton maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnassa sekä maakuntahallituksessa.

Suullisesti esitettyä epävirallista palautetta kerätään yleisötilaisuuksissa. Suullisesti esitettyyn epäviralliseen palautteeseen ei anneta vastineita.

11 Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyön tavoitteena on varmistaa, että maakunnan liitto saa riittävän varhaisessa suunnitteluvaiheessa tietoonsa valtion ympäristöhallinnon ja muiden viranomaisten sekä niiden ministeriöiden, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään valtakunnalliset, seudulliset ja muut keskeiset tavoitteet. Viranomaisyhteistyön yhteydessä myös viranomaiset saavat tietoonsa maakuntakaavassa käsiteltäviä asioita ja voivat vaikuttaa maakuntakaavassa käsiteltäviin asioihin. Viranomaisneuvottelut ovat keskeinen osa valtion viranomaisten ja maakunnan liittojen vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä maakuntakaavoituksen ohjausta. Maakuntakaavan viranomaisneuvotteluista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:ssä ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 11 §:ssä.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 aloitusvaiheessa järjestetään ensimmäinen viranomaisneuvottelu, jossa selvitetään kaavan laadintaan liittyvät valtakunnalliset tavoitteet ja muut keskeiset tavoitteet, kaavan lähtökohdat, selvitykset ja suunnitellut osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt. Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään ennen kuin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Viranomaisneuvottelussa selvitetään miten valtakunnalliset ja muut tavoitteet on kaavalla saavutettu ja miten annetut lausunnot voidaan ottaa huomioon. Kaavaprosessin aikana tehdään tiivistä yhteistyötä viranomaistahojen kanssa ja tarvittaessa pidetään erillisiä työneuvotteluja.

12 Kaavoituksen kulku, päätöksenteko ja mahdollisuudet vaikuttaa

12.1 Satakunnan maakuntakaavan 2050 prosessin vaiheet ja aikataulu

Aloituvaihe 2022

- Kaavan työohjelman ja alustavan aikataulun laadinta
- Kaavan lähtökohdat, yleiset tavoitteet, lähtötietojen ja selvitysten ajantasaisuus
- Kaavan sisältö ja laatimispäätös
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laadinta
- Maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen (MRL 66§, MRA 11§) mukainen kaavan lähtökohtia ja tavoitteita koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Ilmoitus kaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta, mahdollisuus palautteen antamiseen, lausuntopyynnöt, (MRL 63§, MRA 30§)
- Kysely kunnille ja muille sidosryhmille kaavan tavoitteista
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kyselyistä saadun palautteen kokoaminen
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadun palautteiden, tavoite-esityksien ja niihin laadittujen vastineiden käsittely
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksyminen
 - Maakuntahallitus

Tavoitevaihe 2022

- Mahdolliset neuvottelut kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa
- Määrittää kaavan tavoitteet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakunnan omien kehittämistarpeiden, kuntien, sidosryhmien ja toimijoiden tavoitteiden pohjalta
- Kaavan tavoitteet
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus

Valmisteluvaihe 2023

- Selvitysten laadinta, esittely, yhteistyöryhmät teemoittain
- Viranomaistyöneuvottelut
- Valmisteluvaiheen aineiston laadinta
- Valmisteluvaiheen aineisto
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Kuulutus kaavan nähtäville asettamisesta, mahdollisuus mielipiteen antamiseen, lausuntopyynnöt (MRL 62§, MRA 30§)
- Yleisötilaisuudet
- Valmisteluvaiheen aineistosta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden käsittely, vastineet
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus

Ehdotusvaihe 2024

- Saatujen palautteiden ja niihin laadittujen vastineiden perusteella sekä mahdollisten lisäselvitysten perusteella laaditaan kaavaehdotus
- Ehdotusvaiheen aineisto 1
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Lausunnot kaavaehdotuksen aineistosta 1 (myös ministeriöt) (MRA 13 §)
- Viranomaisneuvottelu (MRL 66 §, MRA 11 §)
- Vastineiden laatiminen ehdotusvaiheen aineistosta annettuihin lausuntoihin
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Ehdotusvaiheen aineiston 2 nähtäville asettaminen
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Kuulutus kaavan nähtäville asettamisesta, mahdollisuus muistutuksen antamiseen, (MRL 65 §, MRA 12§)
- Yleisötilaisuudet nähtävillä oloaikana
- Viranomaistyneuvottelut (tarvittaessa)

Hyväksymisvaihe 2025–2026

- Vastineiden laatiminen muistutuksiin
- Kaava-aineistoon tehtävät tarkistukset ja täydennykset (Mikäli kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti, se on asetettava uudelleen nähtäville)
- Kaavan hyväksyminen
 - maakuntahallitus
 - maakuntavaltuusto
 - ->Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen (MRL 188 §) ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen
- Hyväksymispäätöksestä tiedottaminen
- Lainvoimaisuudesta tiedottaminen

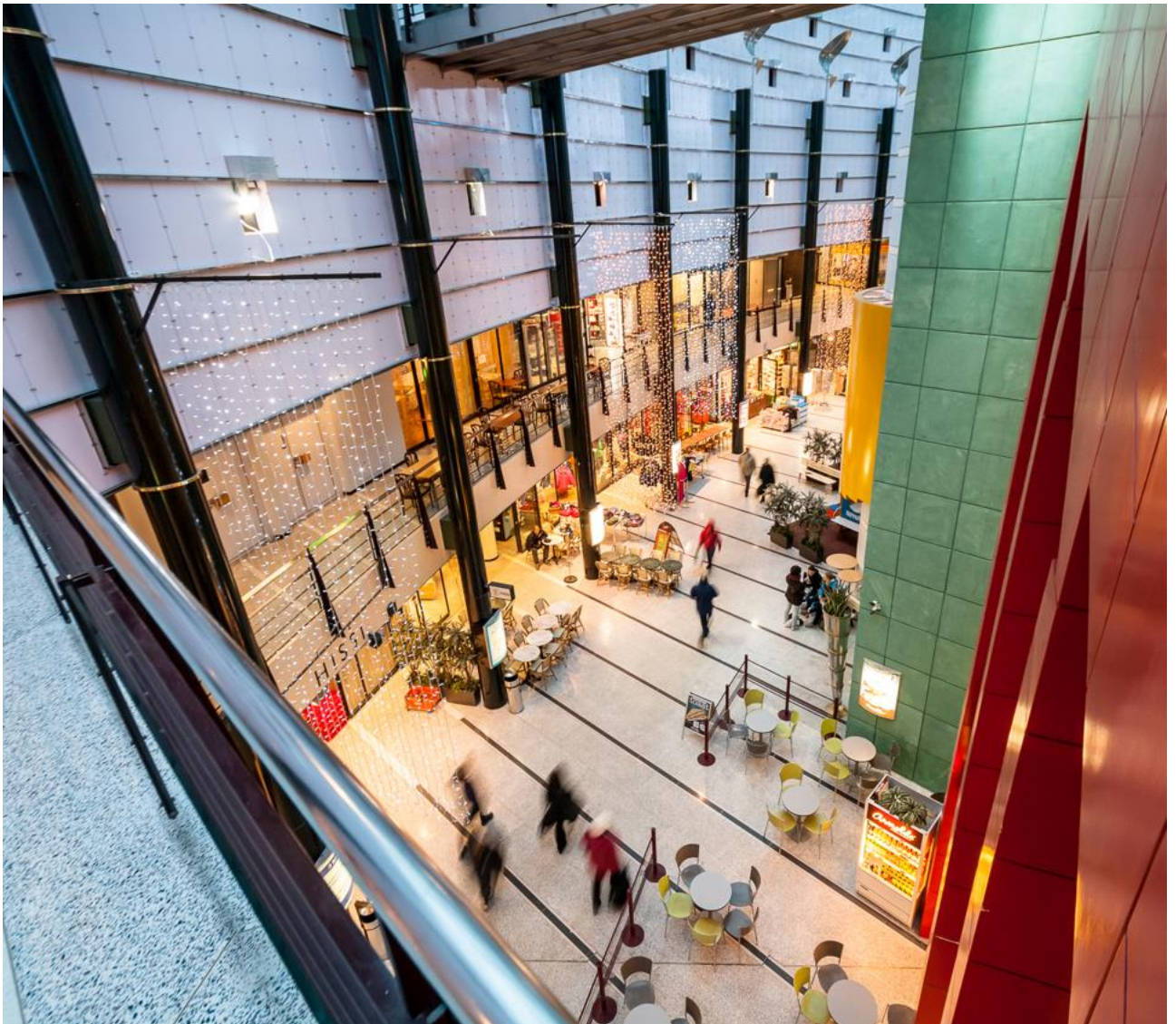
Seurantavaihe

- Seurataan
 - Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteutumista ja mahdollisia muutostarpeita
 - Kuntien kaavoituksen ja muiden alueiden käyttöä koskevien suunnitelmien suhdetta vaihemaakuntakaavan tavoitteisiin

12.2 Päätöksenteko

Satakunnan maakuntakaavan 2050 hyväksyy maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n mukaisesti liiton ylin päättävä toimielin eli Satakuntaliiton maakuntavaltuusto. Maakuntavaltuustolle annetaan ajankohtaistaksauksia ja järjestetään seminaareja Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmistelun edetessä.

Satakuntaliiton maakuntahallitus ohjaa maakuntakaavoitusta ja tekee maakuntakaavoituksen valmistelua koskevat päätökset. Maakuntahallitus on kokouksessaan 18.10.2021 (MH§151) asettanut toimikaudekseen maakuntakaavatyötä varten maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan. Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan tehtävänä on maakuntastrategian ja maakuntakaavan valmistelun ohjaus. Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan kokouksiin osallistuvat asiantuntijoina virastosta maakuntakaavan ja maakuntastrategian valmistelijat sekä kutsuttaessa muita viraston asiantuntijoita. Toimikunta voi kutsua tarvittaessa kokouksiinsa myös viraston ulkopuolisia asiantuntijoita. Maakuntajohtaja osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan toimikunnan työhön ja kokouksiin.

13 Yhteystiedot

Satakuntaliiton alueiden käytön toimialan henkilökunnan yhteystiedot:

Susanna Roslöf
alueiden käytön johtaja
puh. 044 711 4334, susanna.roslof@satakunta.fi

Daniel Nagy
maakunta-arkkitehti
puh. 044 711 4348, daniel.nagy@satakunta.fi

Anne Nummela
maakuntainsinööri
puh. 044 711 4317, anne.nummela@satakunta.fi

Anne Savola
ympäristöasiantuntija
puh. 050 596 1362, anne.savola@satakunta.fi

Esa Perttula
liikennesuunnittelija
puh. 044 711 4370, esa.perttula@satakunta.fi

Virpi Sipari
suunnitteluassistentti
puh. 044 711 4375, virpi.sipari@satakunta.fi

Veli-Matti Rintala
paikkatietoasiantuntija
puh. 044 711 4316, veli-matti.rintala@satakunta.fi

SATAKUNTALIITTO

Postiosoite: PL 260, 28101 Pori

Käyntiosoite: Pohjoisranta 11 D, 28100 Pori

Yleinen sähköpostiosoite: kirjaamo@satakunta.fi

Info puh. (02) 620 4312

Vaihteen puh. (02) 620 4300

Satakunnan maakuntakaava 2050: <https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/vireilla-olevat-maakuntakaavat/>

Lähteet

Maankäyttö- ja rakennuslaki

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Maankäyttö- ja rakennusasetus

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895#L1P7>

Valtioneuvoston asetus merialuesuunnittelusta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20160816>

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

<https://www.ymparisto.fi/fi->

[fi/elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnitteluja_rjestelma/Valtakunnalliset_alueidenkayttotavoitteet](https://www.ymparisto.fi/fi-elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnitteluja_rjestelma/Valtakunnalliset_alueidenkayttotavoitteet)

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163389>

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, <http://www.rky.fi/>

Satakunta. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021, Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus,

<https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B6ACACDB3-7C27-49DC-B410-39F5E7C5CD72%7D/171086>

Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet VARK

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/valtakunnallisesti-merkittavat-arkeologiset-kohteet-vark>

EU:n biodiversiteettistrategia - Ympäristöministeriö

<https://ym.fi/eu-n-biodiversiteettistrategia>

Asetus maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta

<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1987/19870019>

Yhteinen perintömme / Vårt gemensamma arv - Kansallinen maailmanperintöstrategia/ Nationell världsarvsstrategi 2015–2025, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja/Undervisnings- och kulturministeriets publikationer, 2015:14

<https://okm.fi/documents/1410845/4072878/Kansallinen+maailmanperint%C3%B6strategia,+Nationell+v%C3%A4rldarvsstrategi+2015-2025.pdf/47a34767-5a32-449a-aab4-278612f33d24/Kansallinen+maailmanperint%C3%B6strategia,+Nationell+v%C3%A4rldarvsstrategi+2015-2025.pdf?t=1486127646000>

Kulttuuriympäristöstrategia 2014-2020

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/43197/Kulttuuriymp%c3%a4rist%c3%b6strategia_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kulttuuriperintöstrategia

<https://okm.fi/kulttuuriperintostrategia>

Kulttuuriperinnöt kestävän tulevaisuuden avaimina: Taustaselvitys kulttuuriperintöstrategian laatimisen tueksi, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2021:28

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163037>

Kohti kestävää arkkitehtuuria: Suomen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2022–2035

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163757>

Energia- ja ilmastostrategia - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu

<https://tem.fi/energia-ja-ilmastostrategia>

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma - Ympäristöministeriö

<https://ym.fi/keskipitkan-aikavalin-ilmastopolitiikan-suunnitelma>

Kansallinen sopeutumissuunnitelma - Maa- ja metsätalousministeriö

<https://mmm.fi/kansallinen-sopeutumissuunnitelma>

Meren ja vesien tila hyväksi – valtioneuvostolta päätökset hoitosuunnitelmista

<https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/meren-ja-vesien-tila-hyvaksi-valtioneuvostolta-paatokset-hoitosuunnitelmista>

Merenhoito on yhteinen asiamme, Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vaikuta_vesiin/Merenhoito

Vesienhoito on yhteinen tehtävämme, Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vaikuta_vesiin/Vesienhoito

Suomen merialuesuunnitelma 2030, <https://meriskenaariot.info/merialuesuunnitelma/>

Ajassa uudistuva maaseutu : Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma 2021–2027

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163350>

Kansallinen metsästrategia - Maa- ja metsätalousministeriö, <https://mmm.fi/kms>

Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2022–2031, Fingrid

<https://www.fingrid.fi/globalassets/dokumentit/fi/kantaverkko/kantaverkon-kehittaminen/kantaverkon-kehittamissuunnitelma-2022-2031.pdf>

Lounais-Suomen metsäohjelma 2021-2025

<https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/alueellinen-metsaohjelma-lounais-suomi-2021-2025.pdf>

Lounais-Suomen metsäohjelma 2021–2025. tarinakartta, Metsäkeskus

<https://metsakeskus.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=df05813f6130442085390a1e93721738>

Lounais-Suomen ympäristöpalvelu, <https://ymparistonyt.fi/>

Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2030, https://ymparistonyt.fi/teemat/ymparisto_ohjelma/

Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Lantisen_Suomen_vesihuoltostrategia_2050

Kokemaen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma

<https://www.vesi.fi/kokemaen-vesistoalueen-tulvariskien-hallintasuunnitelma/>

Länsi-Suomen liikennestrategia

<https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/ljs/lansi-suomen-liikennestrategia/>

Satakunta-strategia

<https://satakunta.fi/aluekehitys/strategiat-ja-ohjelmat/satakunta-strategia/>

Ilmastotyö, Satakuntaliitto

<https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/ymparisto/ilmastotyö/>

Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma

<https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/ljs/satakunnan-liikennejarjestelmasuunnitelma/>

Elinvoimaa ja lisäarvoa metsien sivuvirroista Satakunnassa - Satakunnan metsätalouden kasvuohjelma, Satakuntaliitto 2020

https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2021/01/kasvuohjelma_low.pdf

Satakunnan maakuntakaavan aineistot ja selvitykset

<https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/voimassa-olevat-maakuntakaavat/satakunnan-maakuntakaavan-aineistot-ja-selvitykset/>

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 aineistot ja selvitykset

<https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/voimassa-olevat-maakuntakaavat/satakunnan-vaihemaakuntakaavan-1-aineistot-ja-selvitykset/>

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 aineistot ja selvitykset

<https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/voimassa-olevat-maakuntakaavat/satakunnan-vaihemaakuntakaavan-2-aineistot-ja-selvitykset/>

Satakunnan kulttuuristrategia 2030 (luonnos 20.12.2021)

https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2021/12/Satakunnan-kulttuuristrategia-2030_luonnos-20.12.2021.pdf

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma 2025

<https://ymparistonyt.fi/teemat/kulttuuriymparisto-3/satakunnan-kulttuuriymparistoohjelma/>

Kauas katse kantaa - Satakunnan arkkitehtuuripolitiikka

<https://issuu.com/satakunnantaidetoimikunta/docs/satakunnanarkkitehtuuripolitiikka>

Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma – Teollisuuspilotti. Esitys teollisuuden kehittämisohjelmaksi Satakunnassa, Satakuntaliitto 2016.

<https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/11/teollisuuspilotti.pdf>

Satakunnan bio- ja kiertotalouden kasvuohjelma. Kohti kestäväää biokiertotaloutta, Satakuntaliitto 2019

https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/11/biotalous_julkaisu_low.pdf